სახალხო გაზეთი

№ 630 ხუთშაბათი, 21 ივნისი, 1912 წ. № 630

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 15 კ., უკანასკნელზე 10 კ. სხვა ადგილებიდან კავკასიის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტით ტექსტის წინ 20 კ., უკან 10 კ. სამგლოვიარო განცხადების დაბეჭდვა პირველ გვერდზე თითო-ჯერ სადამოს 4 საათამდე ღირს 3 მ. 4 საათის შემდეგ მიიღება მხოლოდ თვით სტამბა „შრომა"-ში, მუხრანის ქუჩა, დ ეღირება 4 მანეთი.

განცხადებანი იმ პირთა, ფირმათა და დაწესებულებათაგან, რომელნიც კავკასიის გარეშე არიან, ან მთავარი კანტორები და განყოფილებანი აქვთ, მიიღება მხოლოდ სავაჭრო სახლის ლ. და მ. მეტცლ და ამხ.-ბის განცხადებათა ცენტრალურ კანტორაში მოსკოვში, მიასნიკიკის ქ., ს. სიტოვისა და მის განყოფილებებში: პეტერბურგში--მოროსაია 11, ვარშავაში--მარშალკოვსკის ქ. 130, პარიზში--ბირჟის მოედანი.

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებები მიიღება „სახალხო გაზეთი"-ს რედაქციაში და კანტორაში ყოველ-დღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან 3-მდე. სადამოთი 5-დან 7-მდე.

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება. დაუბეჭდავი ხელნაწერილები და კორესპონდენციები სულ-არ ინახება. ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობები.—ავტორად მოლაპარაკება შეიძლება ყოველ-დღე, კვირა-უქმეების გარდა, დილის 10 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე. ადრესის გამოცვლა 40 კაპ.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება: ტფილისში, სასახლის ქ., სარაჯიშვილის სახ. № 6. ფოსტის ადრესი წერილებისა და ფულისათვის: ტფილისი, ქართული „სახალხო გაზეთი" 190.

ტელეფონი № 12-29.

გაზეთის ფასი წელიწ. 8 მ. 50 კ. ცალკე № ყველგან 5 კ.
„ „ თვეში — 75 კაპ. დამატებიანი 7 კ.

ეროვნულ-დღიური საპოლიტიკო და საალიტერატურო გამოცემა.

მისამართის გამოცვლა:

ტფილისისა ტფილისს გარეთისაზე ღირს . . . 40 კაპ. შეიძლება
და ქალაქ გარეთისა ქალაქ გარეთისაზეევე ღირს მარკებით.
ტფილისს გარეთისა ტფილისისაზე . . . . .
და ეხლანდელი მისამართი ძველ მისამართზე . უფასოა.

ხელის მომწერმა, რომელიც მისამართს იცვლის, უნდა შეგვატყობინოს დაწვრილებითი მისამართი, როგორც ძველი (ქალაქ გარეთელთ შეუძლიანთ გაზეთის ბანდეროლი გამოგზავნონ) ის ეახალი.

„სახალხო გაზეთი"-ს კანტორა.

სახალხო გაგეთი სურათებიანი დამატებით მიიღება ხელის მოწერა **1912 წლისათვის.**

(არ მიიღება ხელის მოწერა ცალკე უდამატებოდ და არც სურათებიანი დამატება იყიდება ცალკე).

წლიური ხელის მომწერნი იღებენ პრემიად I წ. „ზრდემლს".

წელიწადში ღირს 8 მან. 50 კაპ.
თვეში ღირს — 75 კაპ.

(როგორც ქალაქში, ისე ქალაქ გარედ).
საზღვარ-გარედ თვეში ზედ-მეტი 25 კაპ.

წლიურ ხელის მომწერთ 8 მ. 50 კ. უნდა ჰქონდეთ გადახდილი შემდეგ ვადებზე: პირველად 3 მან., მარტისათვის 5 მან., 1 მაისისათვის 7 მ. და დანარჩენი უნდა გადახდილი იყოს **1-ლ ივლისამდე.**

გაზეთის გამოწერა შეიძლება მხოლოდ თვის 1 რიცხვიდან, მხოლოდ სრული თვეებით და მხოლოდ მიმდინარე წლის ბოლომდე.

გაზეთს, ფულის მიღების უფლებით, არსად არავითარი აგენტი არა ჰყავს (გარდა წ.-კ. ს. მთავარ გამგეობის ტფილისის წიგნის მაღაზიისა) და ამიტომ პასუხს აგებს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც ფული ან ფოსტით არის გამოგზავნილი, ან პირდაპირ კანტორაშია მიღებული.

რედაქცია დაუბეჭდავ ნაწერების შესახებ ავტორებთან მიწერ-მოწერას არ ჰმართავს, თუნდ საპასუხო მარკაც იყოს გამოგზავნილი და დაუბეჭდავ წერილებსაც არ ინახავს. დანარჩენ შემთხვევაში ყოველ შეკითხვის ან რაიმე ცნობის შესახებ საპასუხოდ საჭიროა **ფოსტის მარკა.**

დანარჩენი პირობები იხ. გაზეთის სათაურში.

„ახალი კლუბი"

ხუთშაბათს, 21 თებერვეს **„საბავშო საღამო"** სინემატოგრაფი, სხვა და სხვა სათამაშოები და კონცერტი სიმფონიური ორკესტრისა.

ბოლო საღამოს—9 საათზე. დასაწყისი საღამოს 5½ საათზე. საბავშო საღამოს შემდეგ

საზანდარი

შესასვლელი ფასი: სტუმარი ბავშვები იხდიან—15 კაპ., მამაკაცნი—50 კ., ქალები და სტუდენტები—25 კ. (3—1306—3)

ტფილისის ქერძო სამკურნალო

ძსენიევის ქუჩა, საკუთ. სახლი, № 7, მეტცელის სასტუმროს და მიხეილის პროსპექტ. ახლო

ტელეფონი № 590.

სტაციონალური განყოფილება მოწყობილია 50 საწოლით, განსაკუთრებითი სამშობიარო განყოფილება.

მწოლიარე ავადმყოფების მიღება შეიძლება ყოველ წამს, გარეშე მოსიარულე ავადმყოფებს მიიღებენ შემდეგი სპეციალისტი-ექიმები:

შინაგანი ავადმყ.	**ღამბაშიძე ვ. დ.** (ყოველ დღე, გარდა კვირისა). 11½—12 საათ.
	დავითიანი რ. ს. (ყოველ დღე) 1—2.
	ქიქოძე ტ. ს. (ორშაბათ. და ოთხშაბ.) 9—10.
	ცაცლაშვილი გ. გ. (ორშაბ., სამშაბ. და შაბათობით) 10—12.
	მანსვეტაშვილი ვ. ვ. (ორშაბ., ოთხშაბ. და პარასკ.) 2—3.
	მიქელაძე შ. ბ. (ყოველ დღე) 12½—1.
	ფედოროვი ე. გ. (ყოველ დღე, გარდა ოთხშაბ. და კვირისა) 12—1.
საშობიარო ქალ. (ქირურგ. ნაწილი).	**მარკევიჩი ვ. ლ.** კონსულტატი (ორშაბ., ოთხშ. და პარასკ.) 11½—12½.
	მელიქიშვილი ნ. მ. (ყოველ დღე) 10—1.
	ფირადოვი რ. ბ. (ყოველ დღე) 12—1.
	ექიმი-ქალი **ვერბიცკი-ფირადოვისა ლ.** (ყოველ დღე) 11—12.
	მელიქიშვილი ნ. მ. (ყოველ დღე) 10—1.
	სულაკოვი ბ. ი. (ყოველ დღე) 12—1.
	თიკანაძე ი. ე. (ყოველ დღე) 1—2.
ბავშვ. ავადმყოფ.	**ღამბაშიძე ვ. დ.** ყოველ დღ. კვირ. გარდა), 12½—12 ს.
	მიქელაძე შ. ბ. (ყოველ დღე) 12½—1.
	ფედოროვი ე. გ (ყოველ დღე გარდა ოთხშაბ. და კვირისა) 12—1.
ნერვ. ავადმყ.	**გედევანიშვილი მ. ბ.** (შაბათობით) 10½—11.
	დავითიანი რ. ს. (ყოველ დღე) 1—2.
ყურ. ყელ. და ცხვ.	**ათენიანცი ნ. ბ.** (ყოველ დღე) 1—2.
	ორემბოვსკი ნ. ს. (ყოველ დღე) 2½—3.
თვალ. ავად.	**მუსხელიშვილი ვ. ს.** (ორშაბათობით, ოთხშაბ. და პარასკ. 2—2½.
კანონმდ. ავად.	**მზარეულიშვილი მ. ი.** (ყოველ დღე) 1—1½.

სამკურნალოს აქვს მოწყობილი საკუთარი სამიკროქიმიო და საბაქტერიოლოგიო ლაბორატორია სისხლის გასინჯვა, ათაშანგ. Wassermann. რჩევისათვის 50 კ., საწოლები 2 მ. დაწყებული. ცალკე ოთახი 5 მანეთიდან. მშობიარობა 10 დღე წოლით ღირს 40 მ. ოპერაციები, კონსულიუმი, შარდის ბუშტისა და მილების კაცეტერიზაცია; „606" **წამლის შეშხაპუნება**, ელექტრონით წამლ., მასსაჟი, ყვავილის აცრა, ძიძათა შემოწმება და სხვა შეღავათიანი საფასურით. (წ. 1010.4)

სანატორიუმი **და საზაფხულო სამყოფი**
ექიმ ვახტანგ დ. ღამბაშიძისა
პატარა ცემი

დაარსებულია 1904 წ. მთის სადგური 1000 ფუტის სიმაღლეზე.

მოზარდ ქალ-ვაჟთათვის, ასაკით 8—15 წლამდე. სეზონი 15 ივნისიდან 31 აგვისტომდე. დაწვრ. ცნობებისთვის მიმართეთ ექ. **ვ. ღამბაშიძეს**, ქ. ტფილისს.

მიიღება დაქანცული და ნაავადმყოფარი, მადა დაკარგული, სისხლ-ნაკლები, ჰაობის ციებით დაავადმყოფებულნი. **არ მიიღება** სიჭლექით დაავადმყოფებულნი.

(25.1291.24)

Adresse Télégraphique ANITAS

Адресъ Телеграммъ САНИТАСЪ Тифлисъ

Кавказское Товарищество Торговли Аптекарскими Товарами
Тифлисъ. Баку. Батумъ.

სუკეთესო ახალი ნელსაცხებელი დივინა

(1.1249.1) **ვოლფის და შვ. ფირმისა.**

საგურთალოზე

მშვენიერ ალაგას,

ახლად აშენებულ ეკლესიისა და დიდუბის მომავალ ხიდის მახლობლად დაიჭრა 20 დესეტინა მამული და იყიდება წვრილ ნაჭრებად ოთხკუთხ **საუენი 80 კ.-დან.**

მსურველთ შეუძლიანთ მიჰმართონ ოლღას ქუჩაზე, სახლი № 6, სოლომონ ივანეს ძე **თაქთაქიშვილს**, დილის 6 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე. საღამოს 5 საათიდან 8 საათამდე. უმორჩილესად ვთხოვთ მიწის მყიდველებს, რომ **თავის დროზე შემოიტანონ დარჩენილი ვალი**, თანამად ჩვენგან მიცემულ კვიტანციისა.

(წ. 1147 320)

შპალიერი
ძმ. ტარნოპოლთა
ქარხნისა.
ტფილისის განყოფილება.

იმყოფება გოლოვინის პროსპ., № 21, სახ. არტისტ. საზ., **ტელეფ.** № 355. **საწყობში** ყოველთვის ბლომად არის შპალიერი, რომელიც **საქარხნო ფასებში იყიდება,** თოფი 8 კს.-დან 6 მან.-დე. ქარხანას აქვს საწყობები რუსეთის იმპერიის ყველა დიდ ქალაქებში.

შპალიერის ნიმუშები იგზავნება უფასოდ. (50.159.25

ვაგზლის კერძო სამკურნალო

გარედან ყოველ დღე მოსიარულე ავადმყოფთათვის.

ვაგზლის ქუჩა. № 8. ტელეფონი № 695.

ე. ს. ვაშაკიძე. ყოველ დღე, შინაგან ავადმყ. 9½ ს. 10 ს,

ბ. ნ. დიასამიძე ყოვ. დღე, კვირ. გარდა. სიფილ, კანისა და ვენერ. 11 12 ს.

ბ. ბ. ბოიბოვი ყოვ. დღე, კვირ. გარდა ყელ, ყურ. და ცხვ. სნეულ. 11 11 ½.

შ. ბ. მიქელაძე შინაგან და ბავშვთა ავადმყ. 1 2 ს.

ნ. მ. მელიქიშვილი. ქირურგიული და ქალთა ავადმყ. 1 2 ს.

მიკროსკოპიული, ბაქტეორიოლოგიური და ქიმიური გამოკვლევანი; აგრეთვე ყვავილის აცრა და ძიძების გასინჯვა. ფასი რჩევისათვის 50 კაპ.

ოპერაციები და კონსილიუმი მორიგებით,

წამლობა „606"

(წლ—1018—250.

დოქტორი მედიცინისა
ი. ე. თიკანაძე

სამკურნალო აკადემიის სამშობიარო და სადოსტაქრო კლინიკების ორდინატორად ნამყოფი, იღებს ფეხმძიმეთ, დედათაბუნების სადოსტაქრო და საშარდე ორგანოთა (ვენერიულის გარდა) სნეულებით ავადმყოფ მანდილოსნებს. ყოველ დღე საღამ. 5--7-მდის, კიროჩნის ქ. სახ. № 18, თავ. ვაჩინაძისა. ოფიცერთა ეკონომიურ საზოგ. დუქნის მაღაზიის პირდაპირ.

საშარდე ორგანოთა სნეულებით ავადმყოფნი მხოლოდ ხუთშაბათობით და კვირაობით მიიღებიან. ტელ. № 1182. (თ. 1037 199)

ელექტრონისა და რენტგენის სამკურნალო
მიხ. გედევანიშვილისა

ავადმყოფებს იღებს ყოველ-დღე დილ. 12—1 ს., საღამოს 6—7 ს., **გაშინჯვა** და გადაღება რენტგენის სხივებით. ვერა, ყორლანოვის ქ. № 20. (წ.—1022—42)

დოქტორი მედიცინისა
ზ. ი. ქალანთაროვი.

ზაჯხულობით იღებს ავადმყოფებს **ყელეზნოვოდსკში**: შინაგან და ნერვ. ავადმყოფ. (წამლ. ელექტრ.)

ადრეს.: კურსავოის ქ. ავარაკი კარპოვისა. (4.511.3)

ექიმი **აბასთუმანში** **ე. ი. მინასიანცი**
იღებს ავადმყოფებს. აგარაკი ტერმარქაროვისა. (წ. 1347.186)

ექიმი **ი. ი. ბერიშვილი**
სწამლობს **საშარდე** ორგანოთა, **ათაშანგისა** და **კანის** ავადმყ.; **ვასსერმანის** რეაქციით იკვლ. ათაშანგ. მოწამლ. სისხლს. მიღება ნაშუადღ. 3—5½ ს. **ელისაბედ. ქ.**, № 94, საფოსტო განყოფი. პირდ. (25—1178—59)

ექიმი **ე. ვ ა შ ა კ ი ძ ე**
იღებს შინაგან სნეულ. ავადმყოფ. დილის 9—3 საათ., საღამოს 7 ს., ბაქოს ქუჩა, № 12.

ექიმი **ივ. გ ო ბ ა რ თ ე ლ ი**
მიიღებს ავადმყოფთ დაბა **ბორჯომში** პირველ თიბათვიდან—პირველ ენკენისთვემდი. (25.468.20)

ექიმი **კბილისა და ღრძილებისა**
პ. ა. ძაჯაია
იღებს ავადმყოფებს დილით 8—2 ს. საღამოთი 3—7 საათამდე. ელისაბედის ქუჩა, № 151 (დიდუბე). (თ.—1049—1 4)

ექიმი **პ. ა რ დ ა ზ ი ა ნ ი**
შინაგან და ბავშვებ. ავადმყ. (სპეციალ. ფილტვებ. სნეულ. რევმატიზმიქარები) ტფილისი, ალექსანდროვის ქუჩა, № 3. 11—2 ს. საღამ. 5—7. (25.1045.129).

ექიმი **ქალი კბილისა**
ნინო რცხილაძე
20 ივნისიდან მიიღებს ავადმყოფებს **ქ. თელავში** 9—3 საათამდე.

ექიმი **შ. ა. მ ი ქ ე ლ ა ძ ე**
იღებს **შინაგან და ბავშვათა სნეულებიან** ავადმყოფთ ყოველ დღე საღამოს 5 ნახ.--6½ საათ. კახეთის ქ., № 1

ექიმი **კ ბ ი ლ ი ს ა**
ა ბ ა ს თ უ მ ა ნ შ ი
ალ. სოლოდოვშვილი
იღებს ავადმყოფებს. აგარაკი ტერმარქაროვისა. (0—1334—7)

ექიმი **ვ. მ უ ს ხ ე ლ ი შ ვ ი ლ ი**
მიიღებს თვალის ავადმყოფ ყოველ დღე დილ. 9—11 ს. დიდი მთავრის ქ., № 67, სახლი სვანიშვილისა.

ტფილისი, 21 ივნისი

ოსმალეთის დღევანდელი მდგომარეობა.

„განახლებული" ოსმალეთის იმპერია ყოველი მხრით ძლიერ უნუგეშო მდგომარეობას განიცდის. ძველი რეჟიმის დამხობის შემდეგ, რომელიც უმთავრესად მხედრობის საქმე იყო, სახელმწიფოს გამგებლობა და მთელი ძალა-უფლება ეგრედწოდებულს „პროგრესისა და ერთობის" პარტიას ჩაუვარდა ხელში, რომელიც იმ თავითვე ხელმძღვანელობდა რევოლუციონურ მოძრაობას. აბდულ-ჰამიდის მართველობამ ისეთი თავსატეხი სამკვიდრო დაუტოვა ახალ ქვეყანას, რომ სწორედ ამ ანდერძის წესიერად ასრულების დროს უნდა გამოჩენილიყო მთელი შორსმჭვრეტელობა და სახელმწიფოებრივი მოწიფულობა იმ პარტიისა, რომელიც პროგრესისა და ერთობის სახელით მოევლინა ოსმალეთის ახალ ცხოვრებას.

მაგრამ საუბედუროდ ხსენებულმა პარტიამ არა თუ გაამართლა ის იმედი, რომელსაც მასზე ამყარებდა მთელი ქვეყანა, განურჩევლად ეროვნებისა და სარწმუნოებისა, პირიქით თვისი პოლიტიკური ბეცობით ისეთი გარემოება შე.ქმნა, რომ ბევრისათვის თვით „წითელი" სულთანის რეჟიმიც კი სანატრელი გახადა. მან უმადურად დაივიწყა ის დიდი ღვაწლი და ამაგი, რომელიც სხვა და სხვა ეროვნებათა ერთსულოვნებამ დასდვა ხალხის განთავისუფლების საქმეს. ძალა-უფლების სიმთვრალემ გუშინდელი მებრძოლნი უსასტიკეს დესპოტებად და ბრმა ცენტრალისტებად აქცია. ქვეყნის კეთილდღეობასა და ძლიერებას იგინი არა ოსმალთა სამართლიან მოთხოვნილების დათრგუნვაში ხედავდნენ და აი განუსაზღვრელი შურითა და სისასტიკით, რომელიც თვით აბდულ-ჰამიდსაც კი შეეხარბებოდა, სახელმწიფოს გალესილი მახვილი — რევოლუციონური ჯარი—ალბანეთსა და არაბეთს მიუსიეს, რომ სისხლის ზღვაში ჩაეხრჩოთ მათი თავისუფლებისადმი ლტოლვილება.

თითქოს საგანგებო გულცოობით სჭრიდნენ „ახალგაზდა ოსმალები" იმ ტოტს, რომელზედაც თვითონ ისხდნენ. ოტომანის იმპერიის ძლიერება, რომელიც მასში მცხოვრებ სხვა და სხვა ერის თავისუფლებისა და თანასწორუფლებიანობის პრინციპზე უნდა აგებულიყო, უხეში ცენტრალიზმის სარჩულად გადაიქცადი აი, „ერთობისა და პროგრესის" კომიტეტი სამართლიანად მოიმკის დღეს მას, რაც მისმა პოლიტიკურმა ბეცობამ ასე უხვად სთესა.

გარედ უაზრო და უშედეგო ომი, რომელიც თითქმის ერთი წელიწადი გრძელდება, შინ ალბანეთისა და არაბეთის ქრონიკული მღელვარება, რომელსაც მართველთა პოლიტიკური სიბრმავე და ჟინიანობა ასაზრდოებს; ამ საშინელ მდგომარეობას უკანასკნელ დროს დაერთო ისეთი გარემოება, რომელიც უტყუარი სისწორით გვაჩვენებს, თუ რა გვარი მოულოდნელი ხიფათითაა ფეხმძიმე „ერობისა და პროგრესის" კომიტეტის მიერ შექმნილი რეჟიმი. ჯარი, რომელზედაც ამყარებს თავის ბატონობას ხსენებული პარტია, აშკარად აცხადებს უკმაყოფილებას და ღელავს. ალბანეთის ბატალიონები, რომლებიც ოდესმე აღფრთოვანებული სიმტკიცით ეკვეთნენ სტამბოლის კედლებს და დაამხეს ტირანია, არავითარ დისციპლინას აღარ სცნობენ და მზად არიან რევოლუციონურ ბრძოლაში ნაცადი იარაღი ახლა ყოფილ მოკავშირეთა წინააღმდეგ ამართონ.

დეპეშებს ყოველ დღე მოაქვთ ამბავი, რომ ალბანეთის წინააღმდეგ გაგზავნილი ჯარი თან და თან მეამბოხეთა მხარეს გადადის. თავის თავად თითო-ოროლა დეზერტირი მართალია საქმის გარემოებას ვერ შესცვლის, მაგრამ აქ ღირსშესანიშნავია სულ სხვა მოვლენა, სახელდობრ ისა, რომ სამშობლოს ერთგულ ჯარშიც მწიფდება პროტესტი არსებული რეჟიმის წინააღმდეგ და, რადგან ახლო წარსულის გაკვეთილი მათს ხსოვნაში ჯერ კიდევ ძლიერ ცოცხალია, ადვილი შესაძლებელია ეს უკმაყოფილება ცხად ამბოხებად და ახალ რევოლუციად გადაიქცეს.

სახელმწიფო საბჭო

დეკემბერი.

თავმჯდომარეობს აკიმოვი.

საბჭომ მიიღო სხდომის ოქტაბნით შეწყვეტამდე 42 კანონპროექტი. სხვათა შორის—თურქისტანსა და ამიერკავკასიაში ბამბის მოყვანის საქმისათვის ფულის გადადების კანონპროექტიც მიიღეს.

განიხილეს კანონპროექტი ვარშავის პოლიტეხნიკუმში სტიპენდიებისათვის ხაზინიდან ფულის გადადებისა.

როტვანტმა მოითხოვა, სიტყვა „რუს სტუდენტებისათვის" ამოშალეთ, უსამართლობაა, პოლონელების შეწირულ ფულსაც კი მარტოოდენ რუსებს აძლევენ და ახლა ხომ, ვინ იცის, რა იქნებაო.

საბჭომ უარჰყო როტვანტის აზრი და კანონპროექტი სათათბიროს რედაქციით მიიღო.

საბჭომ მეორედ განიხილა სათათბიროს მიერ მიღებული კანონპროექტი იმ ღონისძიებათა შესახებ, რაიც საჭიროა შაქრის მრეწველობის გასაძლიერებლად.

საბჭომ ჯერ უარჰყო კანონპროექტის ის ნაწილი, საააქციზო გადასახადის თან და თანობით დაკლება რომ მრითხოვდა ⅔ შემდეგ უარჰყო მთლად კანონპროექტი.

უკამათოდ მიიღეს აფშერონის კუნძულის ნავთიან ადგილების და საჰუშავებლად გაცემის კანონპროექტი.

მიიღეს რამდენიმე უმნიშვნელო კანონპროექტი.

შემდეგი სხდომა მოხდება 22 ივნისსა.

ახალი ამბავი

ტფილისი

✦ სახელმწიფო სათათბიროს ამომრჩეველთა სიის შედგენას ქალაქის გამგეობა მომავალ შაბათს, 23 ივნისიდან, შეუდგება. სიების შემდგენელთა შტატი უკვე შედგენილია.

✦ იმერეთის ეპისკოპოსი გიორგი (ალადაშვილი) ტფილისში ჩამოკიდა, საიდანაც ამ დღეებში სიღნაღის მაზრაში მიემგზავრება. ორის კვირის შემდეგ ეპისკოპოსი ბორჯომს გაემგზავრება, სადაც ზაფხულს გაატარებს-

✦ სრულიად სომეხთა ქათალიკოსი გეორქ V ტფილისში ჩამოვა დღეს, შუადღის 12 საათსა და 46 წ. მართლ-მადიდებელ სამღვდელოების მხრივ, ეკსარხოსის მოადგილის ეპისკოპოს პიმენის განკარგულების თანახმად, ქათალიკოსის შეხვედრაში მონაწილეობას მიიღებს სიონის ტაძრის დეკანოზი თოთიბაძე.

✦ ქალაქის წყალსადენის უფროსი ინჟ. გ. ზ. ქურდიანი ამ დღეებში ორის თვით დასასვენებლად მიდის.

✦ ქალაქის ინჟენერი კოგნოვიცკი სამსახურს თავს ანებებს. მის ადგილას ინჟ. გ. ზ. ქურდიანს ნიშნავენ.

✦ ტრამვაის ვაგონი № 101 19 ივნისს მიხეილის ქუჩაზე დაეჯახა ტრამვაის ვაგონს № 102. პირველ ვაგონში მსუბუქად დაშავდა სამი მგზავრი: ფედოსია ათანასეს ასული მოლოდცევისა, მარიამ საველის ასული დეევისა და სალომე ბეჟანის ასული მეწნარიასი.

✦ ტრამვაის დირექცია ქალაქის საბჭოს სატრამვაიო კომისიამ კიდევ 142 მანეთით დააჯარიმა.

✦ წყალთა ოლქის ინსპექტორი ნ. ა. პეტროვი სამსახურის საქმეთა გამო პეტერბურგს გაემგზავრა.

✦ წესიერი დასვენება. გუბერნატორმა დაამტკიცა ქალაქის საბჭოს მიერ შედგენილი სავალდებულო დადგენილებანი სავაჭრო-სამრეწველო დაწესებულებებში მოსამსახურეთა წესიერ დასვენების შესახებ. ეს დადგინილებანი ძალაში 1 ივლისიდან შევა.

ანჩისხატის ტაძარში კვირას, 24 ივნისს, მწირველია ამ ტაძრის ახალი წინამძღვარი დეკანოზი ნ. თალაქვაძე. წირვაზე იგალობებს მომღერალ-მგალობელთა გუნდი მიხ. კავსაძის ლოტბარობით.

ქალის დაჭრა. 19 ივნისს ტფ. მოქალაქემ სოლომონ ნიკოლოზ ძე ჩივაძემ დანით რამდენსამე ადგილას მსუბუქად დასჭრა თავისი და კონსტანტინე ივანეს ძის ოსკოპელის მეუღლე თამარა. ჩივაძე შეიპყრეს.

თავის მოკვლის განზრახვით 19 ივნისს ბებუთოვის ქუჩაზე ნიშადურის სპირტი დალია ლიუბოვ ალექსანდრეს ასულმა რომანოვისამ, რომელიც სამკურნალო დახმარების აღმოსაჩენად მიხეილის საავადმყოფოში გაჰგზავნეს. თავის მოკვლის განზრახვის მიზეზი გამოურკვეველია.

ტფ. სათავად-აზნაურო საადგილ-მამულო ბანკში გუშინ დაიწყო საჯაროდ გაყიდვა ბანკში დაგირავებულ საქალაქო მამულებისა.

ტფილისის გუბერნატორმა ბ. ა. არუთინიანცს ნება დართო გამოსცეს ტფილისში ყოველ-დღიური სალიტერატურო გაზეთი სომხურ ენაზე სათაურით „კავკასი—ლრაბერ“ (კავკასიის ცნობანი), რომლის ნომერიც ორი კაპეიკი ეღირება.

ამ ჟამად ტფილისის საგუბერნიო სასტატისტიკო კომიტეტი საჩქაროთ აგროვებს გუბერნიაში ცნობებს პურის მოსავლის შესახებ, რომელიც უნდა წარუდგინოს სამინისტროს.

19 ივნისს ტფილისში შეიპყრეს ბაგრატ როსტომის ძე ტერ-გრიქუროვი, რომელმაც წინადღით ვიღაც უცნობი კაცი დასჭრა

19 ივნისს ტფილისში, არქიელ ს ქუჩაზე, უეცრად გარდაიცვალა უცნობი ქალი, რომლის გვამი არამიანცის საავადმყოფოში წაიღეს.

9 ივნისს ტფილ სში 24 უპასპორტო შეიპყრეს.

საზოგადოებანი და კრებები.

დღეს, ხუთშაბათს, საღამოს 8 საათზე დანიშნულია **ქარ. სამეურნეო საზ. გამგეობის კრება** მორიგი საკითხების განსახილველად, ხოლო ხვალ, პარასკევს, საღამოთი მოხდება ამავე საზოგადოების მესაქონლეთა სექციის კრება, რომელიც განიხილავს კაიშაურში ინსტრუქტორის გაგზავნის საკითხს.

ჩქარის სამკურნალო დახმარების აღმომჩენელ კომიტეტის კრება 19 ივნისს მოხდა გუბერნატორის ბინაზე, გუბერნატორის ა. ჩერნიავსკის თავმჯდომარეობით. კრებას დაესწრნენ: ქალაქის მოურავი ა. ი. ხატისოვი, ვაჭართა მოურავი ა. ნ. მილოვი, ბორჩალოს მაზრის თავადაზნაურთა წინამძღოლი ნ. ი. საგინაშვილი, მახეილის საავადმყოფოს მთავარი ექიმი ა. გ. გურკო, ექიმი ვაწაძე და ქალაქის სასანიტარო-სამკურნალო ინსპექტორი გ. ნ. სტეფანოვი. წაკითხულ იქმნა კომიტეტის მოქმედების ანგარიში, რომლიდანაც კრება დარწმუნდა, რომ ჩქარის სამკურნალო დახმარების საქმე მიზანს აღწევს, რაიც მიეწერება ექიმების ასრიანისა, ღოღობერიძისა, კალიშასი და მიკირტუმოვის მხნეობასა. კომიტეტმა დაადგინა, ხსენებულ პირთ მადლობა გამოუცხადოს. მიკირტუმოვის ნაცვლად, რომელიც სამსახურიდან გადის, კომიტეტმა ექიმი გიგოლოვი მიიწვია. ექიმ სტეფანოვის წინადადებით, კრებამ დაადგინა კომიტეტის ექიმებს წელიწადში თითო თვის დასვენების ნება მისცეს. ამასთანავე დაადგინა, მოიწვიოს ექიმი-ქალი უმანსკი, რომელიც დასასვენებლად წასულ ექიმის მაგიერობას გასწევს. კომიტეტს ამ ჟამად ნაღდ ფულად 4,500 მანეთი აქვს, რომელი თანხაც ერთ წელიწადს ეყოფა. შემდეგისთვის ნივთიერ საშუალებათა გამოძებნის საკითხის განხილვა გუბერნატორის წინადადებით გადადო კომიტეტის თავმჯდომარის გრაფინია ე. ა. ვორონცოვ-დაშკოვის ტფილისში დაბრუნებამდე.

სასწავლებლებში

ტფ. პირველი რვა კლასიანი საკომერციო სასწავლებელი წელს გაუთავებია 12 ქართველ ახალგაზდასა: ნ. გოგოლაშვილს (ვერცხ. მედალი კომერციის კანდიდ.), ე. კოჭლაძეს, ვ. ქადიეშვილს, ვ. მათიაშვილს, ს. ფარესიშვილს, ი. ფირცხალაიშვილს, გ. სესიაშვილს, ი. სიხარულიძეს (კომერციის კანდიდ. და ოქროს მედალი), ლ. თუმანიშვილს, მიხ. ხახანაშვილს (კომერც. კანდ. და ოქროს მედ.), ხირსელიშვილს ა. და გ. ციციკაშვილს (კომერც. კანდ.).

პროგიმნაზია ავლაბარში. კავკასიის სამოსწავლო ოლქის მზრუნველმა ნება დართო, მომავალ სამოსწავლო წლიდან ავლაბარში ოთხკლასიანი საქალებო პროგიმნაზია გახსნას. პროგიმნაზიის სამზრუნველო საბჭოს პირველი კრება გუშინ მოხდა.

ახალი სკოლა. ქრისტიანობის აღმადგენელი საზოგადოება მომავალ სამოსწავლო წლიდან სოფელს ბუქოში (ფშავეთი) თავის სკოლას აარსებს. სკოლისთვის შენობა თავის ხარჯით აუგია ადგილობრივს მცხოვრებელს ბაღიაურს.

სასამართლო.

სტუდენტს კირტავას, რომელსაც ღოსაბერიძის მკვლელობაში მონაწილეობის მიღება ბრალდებოდა, ოცი წლის კატორღა მიუსაჯეს.

ქუთაისი.

ქუთაისის სათავად-აზნაურო საადგილ-მამულო ბანკის გამგეობისა და ზედამხედველი კომიტეტის შეერთებულმა კრებამ დაადგინა: ბანკის მდივნად, ნაცვლად დ. წულუკიძისა, რომელიც დამფასებლად აირჩიეს, დაინიშნოს ი. თაყაიშვილი, რომელიც აქამდე მდივნის თანაშემწედ იყო. მის ადგილზე დაინიშნოს ალექსანდრე მიქელაძე. სესხის მომწყობი განყოფილების გამგედ ა. მეფისაშვილი აირჩიეს.

ქალაქის გამგეობას გუბერნატორისაგან მოწერილობა მიუვიდა, რომ შეადგინოს მეოთხე სათათბიროს არჩევნების სია და გააკრას ქალაქში არა უგვიანეს რვა მარიობისთვისა.

ილია ჭავჭავაძის სახელობის სტიპენდია, რომელიც ქუთ. ქალაქის თვით-მართველობას აქვს დაწესებული აღმოსავლეთის ენების ფაკულტეტზე, ამ ჟამად თავისუფალია. რადგანაც ამ სტიპენდიის მთხოვნელი ბევრი აღმოჩნდა, ქალაქ-ს გამგეობამ უმჯობესად დაინახა სტიპენდია მიეცეს იმ პირს, რომლის შესახებაც პროფესორი მარი და პეტერბურგის ქართველ სტუდენტთა სთვისტომო დაინახავს საჭიროდ.

ფოთი.

ფოთის საქალებო გიმნაზიის მე-8 კლასი წელს 16 ქალს გაუთავებია. ამათში 10—ქართველია. მე-7 კლასი გაუთავებია 20 ქალს, ამათში ქართველი თექვსმეტი ყოფილა.

დუშეთი

15 ივნისს, ღამით სოფ. ქვემო ერწოს მცხოვრებს ელიზბარ გელიაშვილის სახლს დაეცნენ ყაჩაღები, რომელთაც სასიკვდილოდ დასჭრეს მისი შვილი, სცემეს მთელ ოჯახს და წაიღეს ფულად 1600 მან. და სხვა ნივთები. ამის შემდეგ ყაჩაღები ქვეშხეთის უბნისაკენ გადავიდნენ. დარაჯებმა კობსა და ყაზბეგს შუა შეიპყრეს ყაჩაღები, რომელნიც კავკავისაკენ მიდიოდნენ ცხენებით, ისინი ინგუშები აღმოჩნდნენ.

სოფლად

სოფ. სადახლო (ბორჩალოს მაზრა). 17 ივნისს აქაურ მებუფეტეს ქმა, მიშა კაველაძე, 20 წლისა ამხანაგებით წასულა სათევზაოდ მდინარე „დებადა-ჩაიში“. თევზაობის დროს ფეხი დასხლტომია და ღრმა ალაგას ჩავარდნილა. წაქცევის დროს ქვაზედ თავი დაუკრავს და გონება დაჰკარგვია. ვერც ამხანაგებს და ვერც მათ ყვირილზე მოგროვილ ხალხს ვერ გაუბედნია საშველად ადიდებულ მდინარეში შესვლა და ახალგაზდა დაღუპულა.

არჩევნების გარშემო

მოახლოვდა მეოთხე სათათბიროს არჩევნები და მთელს რუსეთში უკვე სწარმოებს წინასწარი საარჩევნო სამზადისი: ყველა პარტია სცდილობს მეტი მომხრე მიიზიდოს და მით მეოთხე სათათბიროში თვისი კანდიტატების გაყვანა უზრუნველჰყოს. რასაკვირველია, ყველა პარტიას ერთგვარ პირობებში არ უხდება მოქმედება: მაშინ როდესაც მთავრობა თვისი სიმპატიისა და თანაგრძნობის სასწორს მემარჯვენე ორგანიზაციებისაკენ ჰხრის, პროგრესიულ ელემენტებს მრავალი შემაფერხებელი პირობები ეღობება წინ და მოქმედების სარბიელს ძალზე უმოკლებს. როგორც რუსეთის გაზეთების ცნობებიდანა სჩანს, მთავრობა ყოველივე ღონეს ხმარობს, რომ მცირე სათათბიროში კვლავ მემარჯვენენი ბატონობდნენ.

ამჟამად მსურს ქართველი ამომრჩევლის მოვალეობას შევეხო: საზოგადოდ განვსაზღვრო ის, თუ რას უნდა მოველოდეთ რუსეთის სათათბიროსაგან და ან რით უნდა ვხელმძღვანელობდეთ არჩევნების დროს. მაგრამ ვიდრე ნათქვამს შევეხებოდე, მინდა მოკლედ მესამე სათათბიროს დახასიათება წარუდგინო მკითხველს.

მესამე სათათბიროს დასახასიათებლად საკმარისია მოვიგონოთ მიმდინარე წლის 7 მაისის სხდომა, რომ ნათლად წარმოვიდგინოთ, თუ რა სულიერი სახის მატარებელია ის პარტია, რომელსაც დღეს დღეობით ხელში უგდია სათათბიროს ხელმძღვანელისა და მესვეურის ადგილი, რომ წარმოვიდგინოთ ის ორპოფული მდგომარეობა, რომ სკამზე ჯდომა, რომელიც ამ პარტიამ თავიდანვე შეჰქმნა და რომელსაც უკანასკნელ დრომდე ერთგულად ასრულებს.

7 მაისის სათათბირო ოქტომბრისტთა ლიდერის ა. ი. გუჩკოვის არტილერიის უმთავრესი გამგეობის ხარჯთ-აღრიცხვის შესახებ მოხსენებას ისმენდა. გუჩკოვმა დაასურათა რა ის მეტად სამწუხარო მდგომარეობა, რომელშიაც რუსეთის საარტილერიო საქმეები იმყოფება, ყველასათვის მოულოდნელად შემდეგი სიტყვებით დაამთავრა მოხსენება: სასომიხდილობის ამონაკვნესით მოგმართავთ თქვენ და შოგახსენებთ, რომ მხოლოდ თქვენი პარდაპირი და უფლებამოსილი ჩარევა და აღშფოთებული პროტესტი თუ მოსპობს ამ ბოროტებას. მერწმუნეთ, მხოლოდ დაავადებულ გულის ამონაკვნესი აიძულებს კომისიას, სათათბიროს შემდეგი ფორმულა წარუდგინოს: არტილერიის ნივთიერი ნაწილის მდგომარეობა, არტილერიის უმთავრესი გამგეობის მოქმედება, განსაკუთრებით ჯარის იმ საგნებით უზრუნველყოფის საქმეში, რომელთა დამზადება მას ვალად ადევს, ჩვენი სახელმწიფო დაცვისათვის სერიოზულ საფრთხეს წარმოადგენს.

— თქვენ მოგეხსენებათ, მე და ჩემი მახლობელი მეგობრები იმათ რიცხვს არ ვეკუთვნით, რომელნიც სიამოვნებით ააშკარავებენ ყოველივე მყვირალა განცხადებას საათბიროს საერთო სხდომის დროს. ჩვენ გვისაყვედურებენ და ესაძლებელია საფუძვლიანადაც, რომ ჩვენ შინაური საშუალებათა შემწეობით ვსცდილობდით მუშაობას. ხოლო თუ დღეს სულ სხვა გზას მივმართეთ, გერწმუნოსთ, რომ მოთმინების ფიალა აივსო და გარდა აღშფოთებისა არა დაგვრჩენია რა.“

როგორ მოგწონს, მკითხველო, ეს სიტყვები, იმ პარტიის ლიდერის პირით წარმოთქმული, რომელიც მუდამ იმას იმეორებდა,—რუსეთში ყოველივე კეთილად სწარმოებსო. მართლაც სამართლიანად უპასუხა კადეტების ლიდერმა მილიუკოვმა გუჩკოვს: ხუთი წლის განმავლობაში თქვენ ვერ შესძელით იმდენი გავლენის მოპოვება, რომ სამხედრო უწყების უმთავრესი ნაწილის საქმეები მოგეგვარებინათ. ამაში თქვენვე უნდა აგოთ პასუხი, რადგან სახელმწიფო საქმეც კი თავის ოჯახურ საქმედ შეჰქმენითო. ამ სიტყვებმა იმოქმედა ოქტომბრისტებზე და სულ ერთი საათის შემდეგ ბრალმდებლის როლი გუჩკოვმა დამცველისაზე შესცვალა; მან ოპოზიციას შემდეგი უპასუხა: მრწამს, რომ საზოგადოებრივი განახლებისაკენ მივიწევთ. უწყებამ სწორედ შეიგნო თვისი როლი: იგი სათათბიროსთან გამწვავებულ დამოკიდებულების შექმნას კი არ სცდილობდა, არამედ მასთან შეთანხმებულ მუშაობას ესწრაფოდა. ამ მხრივ სამხედრო სამინისტრომ თვისი როლი მართლაც სინდისიერად შეასრულა, რისთვისაც იგ ღირსია ქებისა და არა გაკიცხვისაო.

მაშ, რაღა იყო დაავადებული გულის ამონაკვნესი, თუ ყოველივე სინდისიერად იქმნა შესრულებული?! მაშ, რაღამ აიძულა სახელმწიფო დაცვის კომისია, შინაურ საშუალებანი უკუეგდო და პროტესტისათვის მიემართა, თუ სამხედრო უწყება მასთან შეთანხმებულად მუშაობდა? ვისღა უჯავრდება ამ შემთხვევაში ეს კომისია, ან ვისადმი პროტესტის გამოცხადებას მოუწოდებს იგი სათათბიროს?! ეს მხოლოდ ალლაჰმა უწყის. გადაავლეთ თვალი მესამე სათათბიროს ხუთი წლის მოქმედებას და ასეთს „ობოლ მარგალიტებს“ ბევრს იპოვით იმ პარტიის ცხოვრებაში, რომელმაც ხალხის წარმომადგენლობა მიწასთან გაასწორა და არარაობამდის მიიყვანა; რომელმაც 17 ოქტომბრის მანიფესტი ბნელს სარდაფში ჩაჰკეტა და დღეს მოწოწებით ითხოვს თავს ძოვრობის წინაშე. ამაოდ ელოდა რუსეთ ხალხი გულის-ფანცქალით დანაბარებ კრებ ფორმათა განხორციელებას; ამაოდ შესცქეროდა იგი იმედით სათათბიროს და უკმაყოფილება და სათათბიროსადმი სრული გულ-გრილობა თან და თან იკიდებდა ფეხს. რას უნდა მოელოდეს ქართველი ხალხი ასეთის სათათბიროსაგან? სრულიად არაფერს.

მაშ, რითი უნდა ვხელმძღვანელობდეთ სათათბიროს არჩევნების დროს, თუ მისგან არარას უნდა მოველოდეთ? ამ შემთხვევაში ყველა ქართველს მხოლოდ ერთი სახელმძღვანელო აზრი უნდა ამოძრავებდეს: აირჩიოს სათათბიროში ისეთი პირი, რომელიც **ჩვენი ქვეყნის ყოველგვარ საჭიროებაზე მოურიდებლად, პირდაპირ აღიმაღლებს ხმას და თვითეულ სიტყვას ჩვენი ქვეყნის ცხოვრების ზედ-მიწევნის ცოდნით დაადასტურებს.** ჩვენთვის სრულიად გამოუსედაგარნი არიან ისეთნი დეპუტატები, რომელთაც მხოლოდ მთელი რუსეთის ინტერესები აკერიათ პირზე და თუ ჩვენს ქვეყანაზე ხანდისხან ხმა ამოიღეს, დიდის ბოდიშითა და მრავალის წინასიტყვაობით იწყებენ ამ შემთხვევაში თავის სიტყვას: თუმცა ჩვენ ესა და ეს არ გვრწამს, მაგრამ მაინც მის დასაცველად ხმას ვიმაღლებთო და სხ. ვისთვისაა საჭირო ასეთი დაცვა და ან ვისზე იქონიებს იგი გავლენას, ამას ვერც ბრძენი ედიპე მიხვდება. „კი მაგრამ, თუ კი რუსეთის სათათბიროსაგან არას გამოელით, მაშ განა ფუჭი არაა ისეთი დეპუტატების არჩევა, რომელნიც ადგილობრივ ინტერესებზე დაიწყებენ ლაპარაკსო შეიძლება შემეკითხონ. მართალია, ვიმეორებ, რუსეთის სათათბიროსაგან რაიმე საკეთილოს იმედი არ უნდა გიქონდეს, მაგრამ სათათბიროში ისეთი დეპუტატების გაგზავნა, რომელნიც ჩვენი ქვეყნის საჭიროებათა დასაცავად მუდამ აიმაღლებენ ხმას, სრულიადაც არ არის ფუჭი და აი რატომ: რაც უნდა იყოს სათათბირო დღეს-დღეობით ერთადერთი დაწესებულებაა, სადაც თავისუფლად შეიძლება ამა თუ იმ საჭიროებაზე ლაპარაკი, გარდა ამისა ევროპაში უკვე განმტკიცდა ის აზრი, რომ რუსეთში პარლამენტი არსებობს და რუსეთის მოსავრობისათვის ძნელია მისი სამუდამოდ დათხოვნა, თორემ სათათბიროს შესაძლებელია უკვე სწვეოდა ფრანკფურტის პარლამენტის ბედი.

ამასთანავე ჩვენი დეპუტატები, ისარგებლებენ რა ყოველივე შემთხვევით, მუდამ აღძრავენ საკითხს ჩვენი ქვეყნის ადგილობრივ საჭიროებათა

წარსულიდან

ჩემი მოგონებანი.

2

1888—1895 წ.წ.

(გაგრძელება *)

V.

როგორც უკვე მოვიხსენიე ზემოდ ამ წლის (1889) მაისში ციმბირიდან დაბრუნდა გიორგი ზდანოვიჩი. არ გაევლია ამის შემდეგ ერთ თვეს, რომ ახლა მე უნდა გავმგზავრებულიყავ იქითკენ.

ივნისის ერთ დღეს, იმავ ქორქაშვილების სახლის ეზოში, გიორგი და მე ვისხედით და ახლად მიღებულ „რუსკ. ვედომ.“-ს ვკითხულობდით. ამ დროს ალაყაფის კარები გაიღო და დიდ ეზოს თავში გამოჩნდა ეტლი პოლიციელებით. ეტლიდან ჩამოვიდა ბოქაული და გამომიცხადა, გუბერნატორის განკარგულებით უნდა დაგატუსაღოთ, რადგან თქვენი საქმე გათავდა და უმაღლესის ბრძანებით დასავლეთ ციმბირში უნდა გაიგზავნოთ ხუთის წლის ვადითო.

ჩამსვეს ეტლში და წამიყვანეს ჯერ პოლიციაში. იქიდან ისევ ციხეში უნდა გავეგზავნეთ, მაგრამ შეატყობინეს ჩემს თავდებს დ. ა. ლორთქიფანიძეს, რომლის მეცადინეობით მეორე დღეს გამანთავისუფლეს. პირველი, რაც მაფიქრებდა და მაწუხებდა მაშინ, იყო ეტაფით გამგზავრება ციმბირში. რომ გამახსენდებოდა ადესიდან კავკავამდე გავლილი ეტაფი, ტანში ჟრუანტელი მივლიდა. ხოლო რა იქნებოდა ეტაფი იმასთან შედარებით, რომელიც ქუთაისიდან ომსკამდე მომელოდა! შევუდექი შუამდგომლობას თავის ხარჯით გამგზავრების ნებართვის შესახებ. დ. ა. ლორთქიფანიძემ ას-ოცი სიტყვიანი დეპეშა გაუგზავნა შინაგან საქმეთა მინისტრს; ქუთაისის გუბერნიის მაშინდელმა მმართველობამ, ვიცე-გუბერნატორმა ფონ-დერ-ბრიუგენმაც შეგვიწყო ხელი და, როგორც იქნა, გადავრჩი ეტაფს: მინისტრმა ნება დართო და რამდენისამე დღის შემდეგ უნდა წავსულიყავ ჩემის ხარჯით. მომცეს „გასავლელი მოწმობა“ (проходное свид.), რომელშიაც აღნიშნეს მარშრუტი: ბაქო, ასტრახანი, სამარა, ორენბურგი და შემდეგ ფოსტის გზაზე ცხენებით ომსკამდე. ბოლოს, ივლისის შუა რიცხვებში, გამოვეთხოვე ჩემიანებს, მეგობრებს და ამხანაგთ, ჩემ ძვირფასს ქუთაისს და შორი მხრისკენ გავემართე,—იმ მხრისაკენ, რომელსაც ათასობით ჩემამდე და ათი ათასობით ჩემ შემდეგ უნახავს რუსეთის ბარბაროსობის მსხვერპლი.

აქამდე როგორღაც ბურუსში ვიყავ, აჟიტაციაში: მეცადინეობა, სამგზავროთ მზადება, სირბილი აქეთ იქით მართობდნენ და დროს არ მაძლევდნენ დაფიქრებისათვის. ხოლო როცა ვაგონში მარტო დავრჩი და ჩემი მდგომარეობა გავითვალისწინე, თვალები ცრემლებით ამევსო, გულმა მწუხარებით ტოკვას უმატა. ასე ადრე და ასე უაზროდ თავდებოდა ჩემი ახალგაზდობა, ბოლო ეღებოდა ჩემს პლანებს და მისწრაფებათ. ხუთი წლისწადი საუკეთესო ხანისა უნდა წაერთმიათ ჩემთვის... და მერე რისთვის?..

ტფილისიდან ორენბურგამდე გზა მეტად საინტერესო იყო: ვნახე დიდი ქალაქები ბაქო, ასტრახანი, ცარიცინი, სარატოვი, სამარა; ვნახე რუსეთის დიდებული მდინარე ვოლგა თავის მშვენიერის და მჭიდროთ დასახლებული ნაპირებით, ვნახე დიდი გაძლიერებული სავაჭრო მოღვაწეობა და მოძრაობა კასპის ზღვასა და ვოლგაზე. მაგრამ სამაგიეროდ, ორენბურგიდან დაწყებული ომსკამდე გზა არც არაფერს საინტერესოს წარმოადგენდა და მისი გადაბიჯებაც ნამდვილი წვალება იყო. ადვილად სათქმელია: თითქმის 1500 ვერსი უნდა გამეარა ცხენებით სრულებით უვარგისს საფოსტო გზაზე, საძაგელ ურესორო ეტლითა (ჩვენში „ტროიკას“ რომ ეძახიან)! ორი კვირა მოუნდი ამ გზას ომსკამდე და ძალზე გალახულ-დატანჯული მივაღწიე. ორენბურგიდან დაწყებული ქალაქ ვერხნეურალსკამდე კიდევ იყო ცოტათი საინტერესო გზა: ურალის მთების კალთები, ხევები, მდინარეები და აქა-იქ მოსახლეობა; მერე-კი გზა ნამდვილ უდაბნოს წარმოადგენდა, გახრიოკებულს, გადამწვარს, სადაც თვალის შესაჩერებლად არც ხე, არც გორაკი, არც მდინარე ყოფილა. გაივლი 60—80 ვერსს ისე, რომ ერთი სოფელიც არ გვხვდება, მხოლოდ სახაზინო „სადგური“ თავის ორიოდე საცოდავ შენობით! გული შემიწუხა ამ უდაბნომ და დილიდან საღამომდე ჩემი ტროიკის ზარების რაწკუნმა! ეს „დინ-დინ-დინ“ დიდხანს მესმოდა ყურებში შემდეგაც, როცა დანიშნულ ალაგს ვცხოვრობდი უკვე... მგზავრიც ბევრი არ მინახავს: ორი კვირის განმავლობაში ათიოდე კაციც არ შემხვედრია; მხოლოდ ფოსტა გამისწრებდა ან წინ შემეყრებოდა (მაშინ ციმბირის რკინის გზა არ იყო ჯერ გახსნილი და ციმბირში მთელ ფოსტას ცხენებით ზიდავდნენ); ასე რომ ცხენები მუდამ იყო სადგურებზე და დიდხანს არ მაგვიანებდნენ. მხოლოდ ორჯელ თუ სამჯერ მიპირებდნენ კარგა ხნით გამოელოდა დამზადება მას ვალად ადევს, ჩვენი სახელმწიფო დაცვისათვის სერიოზულ საფრთხეს წარმოადგენს.

— თქვენ მოგეხსენებათ, მე და ჩემი მახლობელი მეგობრები იმათ რიცხვს არ ვეკუთვნით, რომელნიც სიამოვნებით ააშკარავებენ ყოველივე მყვირალა განცხადებას საათბიროს საერთო სხდომის დროს. ჩვენ გვისაყვედურებენ და ესაძლებელია საფუძვლიანადაც, რომ ჩვენ შინაური საშუალებათა შემწეობით ვსცდილობდით მუშაობას. ხოლო თუ დღეს სულ სხვა გზას მივმართეთ, გერწმუნოსთ, რომ მოთმინების ფიალა აივსო და გარდა აღშფოთებისა არა დაგვრჩენია რა.“

როგორ მოგწონს, მკითხველო, ეს სიტყვები, იმ პარტიის ლიდერის პირით წარმოთქმული, რომელიც მუდამ იმას იმეორებდა,—რუსეთში ყოველივე კეთილად სწარმოებსო. მართლაც სამართლიანად უპასუხა კადეტების ლიდერმა მილიუკოვმა გუჩკოვს: ხუთი წლის განმავლობაში თქვენ ვერ შესძელით იმდენი გავლენის მოპოვება, რომ სამხედრო უწყების უმთავრესი ნაწილის საქმეები მოგეგვარებინათ. ამაში თქვენვე უნდა აგოთ პასუხი, რადგან სახელმწიფო საქმეც კი თავის ოჯახურ საქმედ შეჰქმენითო. ამ სიტყვებმა იმოქმედა ოქტომბრისტებზე და სულ ერთი საათის შემდეგ ბრალმდებლის როლი გუჩკოვმა დამცველისაზე შესცვალა; მან ოპოზიციას შემდეგი უპასუხა: მრწამს, რომ საზოგადოებრივი განახლებისაკენ მივიწევთ. უწყებამ სწორედ შეიგნო თვისი როლი: იგი სათათბიროსთან გამწვავებულ დამოკიდებულების შექმნას კი არ სცდილობდა, არამედ მასთან შეთანხმებულ მუშაობას ესწრაფოდა. ამ მხრივ სამხედრო სამინისტრომ თვისი როლი მართლაც სინდისიერად შეასრულა, რისთვისაც იგ ღირსია ქებისა და არა გაკიცხვისაო.

მაშ, რაღა იყო დაავადებული გულის ამონაკვნესი, თუ ყოველივე სინდისიერად იქმნა შესრულებული?! მაშ, რაღამ აიძულა სახელმწიფო დაცვის კომისია, შინაურ საშუალებანი უკუეგდო და პროტესტისათვის მიემართა, თუ სამხედრო უწყება მასთან შეთანხმებულად მუშაობდა? ვისღა უჯავრდება ამ შემთხვევაში ეს კომისია, ან ვისადმი პროტესტის გამოცხადებას მოუწოდებს იგი სათათბიროს?! ეს მხოლოდ ალლაჰმა უწყის. გადაავლეთ თვალი მესამე სათათბიროს ხუთი წლის მოქმედებას და ასეთს „ობოლ მარგალიტებს“ ბევრს იპოვით იმ პარტიის ცხოვრებაში, რომელმაც ხალხის წარმომადგენლობა მიწასთან გაასწორა და არარაობამდის მიიყვანა; რომელმაც 17 ოქტომბრის მანიფესტი ბნელს სარდაფში ჩაჰკეტა და დღეს მოწოწებით ითხოვს თავს ძოვრობის წინაშე. ამაოდ ელოდა რუსეთ ხალხი გულის-ფანცქალით დანაბარებ კრებ ფორმათა განხორციელებას; ამაოდ შესცქეროდა იგი იმედით სათათბიროს და უკმაყოფილება და სათათბიროსადმი სრული გულ-გრილობა თან და თან იკიდებდა ფეხს. რას უნდა მოელოდეს ქართველი ხალხი ასეთის სათათბიროსაგან? სრულიად არაფერს.

მაშ, რითი უნდა ვხელმძღვანელობდეთ სათათბიროს არჩევნების დროს, თუ მისგან არარას უნდა მოველოდეთ? ამ შემთხვევაში ყველა ქართველს მხოლოდ ერთი სახელმძღვანელო აზრი უნდა ამოძრავებდეს: აირჩიოს სათათბიროში ისეთი პირი, რომელიც **ჩვენი ქვეყნის ყოველგვარ საჭიროებაზე მოურიდებლად, პირდაპირ აღიმაღლებს ხმას და თვითეულ სიტყვას ჩვენი ქვეყნის ცხოვრების ზედ-მიწევნის ცოდნით დაადასტურებს.** ჩვენთვის სრულიად გამოუსედაგარნი არიან ისეთნი დეპუტატები, რომელთაც მხოლოდ მთელი რუსეთის ინტერესები აკერიათ პირზე და თუ ჩვენს ქვეყანაზე ხანდისხან ხმა ამოიღეს, დიდის ბოდიშითა და მრავალის წინასიტყვაობით იწყებენ ამ შემთხვევაში თავის სიტყვას: თუმცა ჩვენ ესა და ეს არ გვრწამს, მაგრამ მაინც მის დასაცველად ხმას ვიმაღლებთო და სხ. ვისთვისაა საჭირო ასეთი დაცვა და ან ვისზე იქონიებს იგი გავლენას, ამას ვერც ბრძენი ედიპე მიხვდება. „კი მაგრამ, თუ კი რუსეთის სათათბიროსაგან არას გამოელით, მაშ განა ფუჭი არაა ისეთი დეპუტატების არჩევა, რომელნიც ადგილობრივ ინტერესებზე დაიწყებენ ლაპარაკსო შეიძლება შემეკითხონ. მართალია, ვიმეორებ, რუსეთის სათათბიროსაგან რაიმე საკეთილოს იმედი არ უნდა გიქონდეს, მაგრამ სათათბიროში ისეთი დეპუტატების გაგზავნა, რომელნიც ჩვენი ქვეყნის საჭიროებათა დასაცავად მუდამ აიმაღლებენ ხმას, სრულიადაც არ არის ფუჭი და აი რატომ: რაც უნდა იყოს სათათბირო დღეს-დღეობით ერთადერთი დაწესებულებაა, სადაც თავისუფლად შეიძლება ამა თუ იმ საჭიროებაზე ლაპარაკი, გარდა ამისა ევროპაში უკვე განმტკიცდა ის აზრი, რომ რუსეთში პარლამენტი არსებობს და რუსეთის მოსავრობისათვის ძნელია მისი სამუდამოდ დათხოვნა, თორემ სათათბიროს შესაძლებელია უკვე სწვეოდა ფრანკფურტის პარლამენტის ბედი.

ამასთანავე ჩვენი დეპუტატები, ისარგებლებენ რა ყოველივე შემთხვევით, მუდამ აღძრავენ საკითხს ჩვენი ქვეყნის ადგილობრივ საჭიროებათა

---

*) იხ. „სახ. გაზ“. № 629.

29 აგვისტოს, ღამით, ჩავაწიე ომსკს და სასტუმროში გავჩერდი. მეორე დღეს, დილა ადრიან, გამომეცხადა თვით ადგილობრივი პოლიცმეისტერი, გადმომცა ისევ „პროხოდნოე“ და მითხრა, ეხლავ უნდა განაგრძოთ გზა სემიპალატინსკშიო. (ჩემი მოსვლის შესახებ ცნობა თურმე აქ უკვე მიეღოთ და მოწმობა დაემზადებინათ კიდეც). გზის გაგრძელება რომ გავიგონე, ტანში ჟრუანტელმა დამიარა და გამოვუცხადე პოლიცმეისტერს, გენერალ-გუბერნატორს წარვუდგები და ვთხოვ, რომ ომსკში ცხოვრების ნება მომცეს მეთქი.

— არ შეიძლება, მიპასუხა იმან, ტყუილად შეიწუხებთ თავს. თავის დღეში არ მოგცემთ ნებას აქ დარჩენისას. ომსკში მხოლოდ ერთი პოლიტიკურია—ზარუდნი, ცნობილ სენატორის შვილი და იმასაც ძლივს, დიდის პროტექციით, დართეს ნება. დანარჩენი ვინც კი იყო, ახალმა გენ.-გუბერნატორმა (ბარონი ტაუბე) სულ აქეთ-იქით დაგზავნა. სჯობია ეხლავ წახვიდეთ ბარემ... სემიპალატინსკში ყოფნა კიდეც სჯობია; იქ ყველაფრის უფრო კმაყოფილი იქნებით, ვინემ ომსკში...

მეტი რა გზა იყო უნდა წავსულიყავ და, ისედაც საშინლად დატანჯული გძელი გზით, ისევ ჩავჯექ ეტლში და გავუდექ გზას. სემიპალატინსკამდე კიდევ 700 ვერსის გავლა დამჭირდა! ის იმედი მამხნევებდა მხოლოდ, რომ ეს გზა უკანასკნელია და სემიპალატინსკში დავისვენებ მეთქი. მაგრამ მწარედ შევცდი,—დამავიწყდა, რომ რუსეთის სამფლობელო დაუსრულებელია: სემიპალატინსკში ისევ ახალი „პროხოდნოე“ მომაჩეჩეს და მიბრძანეს —ქალაქ უსტკამენგორსკში წაბრძანდითო. მე გამოვუცხადე, დავიტანჯე და აღარ ძალმიძს თრევა მეთქი: ტომბრის მანიფესტი ბნელს სარდაფში ჩაჰკეტა და დღეს მოწოწებით ითხოვს თავს ძოვრობის წინაშე. ამაოდ ელოდა რუსეთ ხალხი გულის-ფანცქალით დანაბარებ კრებ ფორმათა განხორციელებას; ამაოდ შესცქეროდა იგი იმედით სათათბიროს და უკმაყოფილება და სათათბიროსადმი სრული გულ-გრილობა თან და თან იკიდებდა ფეხს. რას უნდა მოელოდეს ქართველი ხალხი ასეთის სათათბიროსაგან? სრულიად არაფერს.

მაშ, რითი უნდა ვხელმძღვანელობდეთ სათათბიროს არჩევნების დროს, თუ მისგან არარას უნდა მოველოდეთ? ამ შემთხვევაში ყველა ქართველს მხოლოდ ერთი სახელმძღვანელო აზრი უნდა ამოძრავებდეს: აირჩიოს სათათბიროში ისეთი პირი, რომელიც **ჩვენი ქვეყნის ყოველგვარ საჭიროებაზე მოურიდებლად, პირდაპირ აღიმაღლებს ხმას და თვითეულ სიტყვას ჩვენი ქვეყნის ცხოვრების ზედ-მიწევნის ცოდნით დაადასტურებს.** ჩვენთვის სრულიად გამოუსედაგარნი არიან ისეთნი დეპუტატები, რომელთაც მხოლოდ მთელი რუსეთის ინტერესები აკერიათ პირზე და თუ ჩვენს ქვეყანაზე ხანდისხან ხმა ამოიღეს, დიდის ბოდიშითა და მრავალის წინასიტყვაობით იწყებენ ამ შემთხვევაში თავის სიტყვას: თუმცა ჩვენ ესა და ეს არ გვრწამს, მაგრამ მაინც მის დასაცველად ხმას ვიმაღლებთო და სხ. ვისთვისაა საჭირო ასეთი დაცვა და ან ვისზე იქონიებს იგი გავლენას, ამას ვერც ბრძენი ედიპე მიხვდება. „კი მაგრამ, თუ კი რუსეთის სათათბიროსაგან არას გამოელით, მაშ განა ფუჭი არაა ისეთი დეპუტატების არჩევა, რომელნიც ადგილობრივ ინტერესებზე დაიწყებენ ლაპარაკსო შეიძლება შემეკითხონ. მართალია, ვიმეორებ, რუსეთის სათათბიროსაგან რაიმე საკეთილ

შესახებ და მით ერთის მხრივ მთელი ევროპის საყურადღებოდ შეჰქმნიან მათ და მეორე მხრივ კი ქართველ საზოგადოებისა და თავიანთ შორის დაურღვეველ კავშირს ააგებენ. აქედან დაიბადება მთელი საკითხი ჩვენი ქვეყნის შესახებ, რომლის განვითარებასთან ერთად მთავრობაც იძულებული იქნება ყურადღება მიაქციოს მას. **ქართველი ერიც** მიეჩვევა თვისი ქვეყნის შესახებ მსჯელობას, გათვითცნობიერდება და ყოველივე შემთხვევით ისარგებლებს თვისი კანონიერ მოთხოვნილებათა დასაკმაყოფილებლად. მაშასადამე, ჩვენის აზრით, ყოველი ქართველი ვალდებულია მეოთხე სათათბიროში აირჩიოს **დემოკრატიული მიმართულებისა** და ამასთანავე **თვისი ქვეყნის ინტერესების დამცველი პირი**. არჩევის შემდეგაც არ უნდა გასწყვიტოს მასთან თვისი ერთობა, **რათა ყოველთვის მიაწვდინოს მას უტყუარი ცრობები თვისი მხარის შესახებ.**

ალ. წ—ლი.

იძულებითი პასუხი გაზეთ „კავკაზს“

(დავით ეპისკოპ. განმარტება).

სატახტო ქალაქის „ს. პეტერბურგსკია ვედომოსტ“-ში“ დაბეჭდილია დავით ეპისკოპოსის წერილი იმ განმარტების გამო, რომელიც გაზეთმა „კავკაზმა“ უძღვნა მის აქედან წასვლას. მოგვყავს იგი სრულად.

წავიკითხე „კავკაზის“ დარიგებანი, მოვისმინე ჩემი შეურაცხმყოფელი სიტყვები (მართალია, არა პირდაპირ ნათქვამი). თურმე „ჩემი პირდაპირი მოვალეობა არ ამისრულებია, არ მოძისურვებია საარქიელო ფიცის ასრულება“, გამომიჩენია „უპატივცემლობა“ იმ ადამიანის უფლებისადმი, ვისაც დავალებული აქვს თვალყური ადევნოს, რომ მოვალეობას ყველა ასრულებდეს. თურმე ნება არა მქონია მელაპარაკა „ჩემზე დამოუკიდებელ გარემოებათა“ შესახებ. ტყუილად გარჯილა და მეცნიერობს „კავკაზი“ ქართულ გაზეთში ჩემ მიერ გამოცხადების გამო: არ შემიძლიან ვსწორო ჩემზე დამოუკიდებელ გარემოებათა გამო მეთქი (ამავე გაზეთში წინად იყო დაბეჭდილი, არა ჩემ მიერ, ეპ. დავითი სწერავს ტფილ. ქვაშვეთის ეკლესიაში, 14 მაისსაო)! სჯობია იმათ დარიგებას შეუდგებოდნენ, ვინც სამშობლოს დათვის სამსახურს უწევენ და თავის მოუფიქრებელი მოქმედებით შეღლსა სთესენ ერთმორწმუნე ძმათა შორის, უბრალო რასმე საქმედ გადააქცევენ, რაიცა ადგილობრივ მცხოვრებთა ყურადღებას იქცევს და უკმაყოფილებასა ჰბადებს.

მე კიდევ გავიმეორებ: 14 მაისს ქვაშვეთის ეკლესიაში ვერა ვწერე ჩემზე დამოუკიდებელ გარემოებათა გამო და დავსძენ, რომ საარქიელო ფიცი და ჩემი მოვალეობა ჩემ დღეში არ დამირღვევია. ის წესი, რომელიც უცხო ეპარქიის ეპისკოპოსს უკრძალავს მღვდელმსახურებას ადგილობრივ ეპისკოპოსის დაუკითხავად, ჩემს საქმეში არ შეიძლებოდა გამართლებულიყო: მე მსურდა მეწირნა ტფილისში იმ ახლო ხანებშივე, ჩემი გადაყვანა რომ გამომიცხადეს. ჯერ არც კი სამდე წავსულიყავი და უცხო ეპისკოპოსად არ უნდა ჩავეთვალნე. როდესაც ყოვლად სამღვდელოებს გადაიყვანენ და ადგილს შეუცვლიან ხოლმე, ისინი რამდენსმე ხანს რჩებიან ძველ ეპარქიაში ბრძანების გამოცხადების შემდეგაცა და სწერავენ კიდევაც—ამას არა სჭირია რაიმე ნებართვა: ვერც ვერავინ გაამტყუნებს და დაიბრალებს ფიცის გატეხასა. მღვდელს არ შეუძლიან სხვის სამრევლოში სწეროს ადგილობრივ მღვდლის დაუკითხავად. ვსთქვათ, რომელიმე მღვდელი გადაუყვანიათ სხვა სამრევლოში და მაგივრად სხვა მღვდელი დაუნიშნავთ. პირველნი ბრძანების გამოცხადების შემდეგაც რამდენსამე ხანს რჩებიან ძ მღვდელთმსახურებენ; და ვერც ვერავინ უსაყვედურებს—კანონს არღვევთო. ამიტომ მე ნება მქონდა ტფილისში მღვდლთმსახურებისა ბრძანების გამოცხადების ხანებში. ამით ვერ დავარღვევდი საეკლესიო წესებსა.

„კავკაზი“ ამბობს, ქორეპისკოპოსები სწირავენ ხოლმე მმართველ ეპისკოპოსთა რჩევითა და კურთხევა-დალოცვითაო. ყოველთვის ასე როდი გახლავთ. ქორეპისკოპოსებს ნება არა აქვთ თვითონ პირადად დაათვალიერონ ეპარქია, გამოსცენ განკარგულება, იქა სწირონ, სადაც საწირველად მოწვეულია მმართველი ეპისკოპოსი, მაგალითად—სატაძრო დღესასწაულებში, ეპარქიაში რაიმე განსაკუთრებულ შემთხვევის დროს, ან როდესაც მმართველები დაავალებენ—სადმე სწირეო. ისე კი, თავისუფალ დროს, ყოველთვის შეუძლიანთ მღვდელთმსახურება აღასრულონ და ამისათვის ნებართვა სრულიად არა სჭირიათ. ქორეპისკოპოსებს ყოველთვის ნებას რომ არ აძლევდნენ მმართველ ეპისკოპოსთა დაუკითხავად—ეპისკოპოსის ხარისხის დამცირება იქნებოდა და ასეთი საქციელი შეამოწმებდა საეპარქიო უფროსების მიუკარებლობასა და მედიდურობასა; მაშინ ყოველი მღვდელი ქორეპისკოპოსზე უფრო კარგ მდგომარეობაში იქნებოდა. საქართველოს ეპარქიაში ოთხ წელიწადზე მეტს ვიყავი ქორეპისკოპოსად და როცა ვსწირავდი ხოლმე, ეგზარხოსების ნებართვა არ მითხოვნია, ვსწირავდი ხოლმე ტფილისსა და თელავში—რასაკვირველია, როცა თავისუფალი ვიყავი და ამისათვის საყვედური არავისგან მსმენია მხოლოდ ამ ბოლო დროებში მოინდომა ეგზარხოსმა „დაცვა თავის უფლებათა უპატივცემულობისაგან“ (?), ესე იგი, მომთხოვა—ჩემს დაუკითხავად ნურსადა სწირავო. წინად ჩემთვის ეგზარხოსებს რომ ეთქვათ, ჩემდა დაუკითხავად ნუ სწირავო, მაშინაც, როდესაც დრო გაქვთო, სრულიად შეგნებულად და ეპისკოპოსის ღირსების დასაცავად უარს ვეტყოდი.

როდესაც მე მისაყვედურებენ ფიცის გატეხასა და მოვალეობათა არ ასრულებას, მეუბნებიან, რატომ პირადად არ გითხოვნია ეგზარხოსისათვის წირვის ნება მოეცაო, ნუ დაივიწყებენ ეგზარხოსს ინოკენტისაც უთხრან საყვედური ქრისტეს ძირითად მცნებათა დარღვევის გამო: სიყვარულისა და სულკრძელობის ორ მცნებისა. ეგზარხოსს ინოკენტის ადვილად შეეძლო წარმოედგინა, თუ რა მძიმე ლოდი დამაწვებოდა გულსა. განა მხოლოდ იმის წყალობით არ მივატოვე ჩემი საყვარელი სამშობლო! და მას, ქრისტიანულ სიყვარულის მიხედვით, არ უნდა დაეშალა ჩემთვის წირვა, არ უნდა მოეთხოვნა, პირად მთხოვეო, იგი უნდა დასჯერებოდა, ტაძრის კანდელაკმა, რომ აუწყა ჩემი სურვილი. მით უმეტეს—ჩემი წირვა არავის შეაცდენდა და არც არავითარ ვნებას მოუტანდა ვისმე.

ეგზარხოსმა ინოკენტმა მღვდელთმსახურების ნება არ მომცა არა იმიტომ, ვითომ „ფიცი არ ამესრულებინოს“, არ მომცა ნება, რადგან მის თავმოყვარეობას შეეხნენ და მხოლოდ ეს გახლავთ მიზეზი; ინოკენტს პატარა უსიამოვნება ვერ აუტანია და მე კი, დაჩაგრულსა, დავაადებულს და სულის სიმშვიდის სრულიად დამკარგველს, „ფიცის ასრულებასა“ მთხოვს და ჩემს მიმართ „მოვალეობათა ასრულებას“ ადევნებს თვალ-ყურს. ოჰ, ნეტავი ქართველთა ეკლესიაში თავის პირდაპირ დანიშნულებას ისინი ასრულებდნენ, ვინც მართლა მოვალენი არიან! მაშინ ხომ პიატიგორსკში კი არა, ჩემს წინანდელს ადგილს, ტფილისში, ვიქნებოდი.

ჭკუიანი, გონიერი და ხალხის ჭირისუფალი ადამიანები ორ მოვლენაში ისეთს ამოარჩევენ ხოლმე, რაიც ყველაზე ნაკლებ ააღელვებს და გააბოროტებს ვისმე. ჩემთვის ნება რომ მოეცათ ტფილისში დავრჩენილიყავი, თუმცა პირადად ეგზარხოსისათვის არ მითხოვნია, ქართველ საზოგადოებას ასაღელვებლად მიზეზი არა ექნებოდა რა; და როდესაც, მართლმადიდებელთა ეპისკოპოსს, იმ ადგილს, სადაც 4—5 წელიწადს მიმსახურხია, წირვის ნება არ მომცეს, თანამემამულენი სამართლიანად აენთნენ და აღელდნენ; და ვეღარავითარ ხრიკებით დაამშვიდებენ ქართველებსა—რასაკვირველია, სულით და ხორცით ქართველებს და არა გადაშენებულ-გადაგვარებულს, თვისცნობიერობის არმქონებელთ და ისეთებს, მარტოოდენ პირუტყვულ, ეგოისტურ ცხოვრებას რომ ეწევიან.

დაე „კავკაზმა“, რამდენადაც ჰსურს—შეურაცხმყოს. საქმისათვის ეს უკეთესია. საზოგადოდ, რამდენს ისარსაც ქართველებს ესვრიან, მით მათთვის უკეთესია. საკვირველია! ის ხალხი, განაპირა ქვეყნებისა და ცენტრის შედუღებას რომ სცდილობს, თვით აგებს „ანოროდცებისა“ და რუსთა დამაშორებელ კედელსა. ყოველივე საქმე, თუ საფუძვლად არ დაუდვიათ ხალხთა სიყვარული, პატივისცემა ერთა განსაკუთრებულ თვისებათა, გონიერ ადამიანის მოთხოვნილებათა და უფლებისადმი, ბოლოს ვერ გაიტანს, გვიან თუ მალე მოისრება, დაინგრევა...

ღმერთია მოწამე, სრულიად არა მდომებია იმის პრესაში გადატანა, რაიც ჩემსა და ეგზარხოს ინოკენტს შუა მოხდა. მაგრამ ადვილად ვიცანი ისა, ვისაც „კავკაზისათვის“ დაუვალებია დაეწერნა რამე ჩემ მიერ საარქიელო ფიცის გატეხისა და ვისი განკარგულებითაც გადაუცია თ რედაქციისათვის ჩემი ოფიციალი ქაღალდები.

მეტი შორს მხედველობაა საჭირო!.. თავის დღეში ხმამაღლა არ უნდა ილაპარაკოთ, როცა მხოლოდ წუთიერი შთაბეჭდილება გამოქმედებთ!..

შეურაცხყოფილი, გარნა მაინც კეთილის მოსურნე.

ქართველთა ეპისკოპოსი

დავითი.

ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა გამომცემელის საყურადღებოდ.

(წერილი რედაქ მიმართ).

როგორც „სახალხო გაზეთის“ გუშინდელ დაბეჭდილ ამბიდან სჩანს, ილიას თხზულებათა გამომცემელს ცნობა მოსვლია, „ივერიის“ №№ 287, 290 და 291-ში (1904 წ.) დაბეჭდილი ლექსები „სატრფოს“, „ძველ ციხეს“ და სხვანი, რომელთაც ხელს აწერს „ია ჭუაძე“ ილია ჭავჭავაძეს ეკუთვნისო.

მე, როგორც მაშინდელი „ივერიის“ თანამშრომელი, რომელმაც საქმის ვითარება ზედმიწევნით ვიცი, ამით ვაცხადებ დაინტერესებულ პირთა საყურადღებოდ, რომ ხსენებული ლექსები ილიას არ ეკუთვნის და „ია ჭუაძე“ ილიას ფსევდონიმს არ შეადგენს.

ია ჭუაძე ნამდვილი გვარი და სახელია ერთის ახალგაზრდა უსწავლელ სოფლელისა, რომელიც 1904 წელს ტფილისში იყო და იარმუკაში ერთს მეკალბასესთან მსახურობდა. იგი გავიცანი იოსებ იმედაშვილის წიგნის მაღაზიაში (ალექსანდრეს ბაღთან), სადაც ის თურმე წინადაც ხშირად დადიოდა და ი. იმედაშვილისაგან ქართველ მწერლების წიგნები შინ წასაკითხად მიჰქონდა. ბ-ნმა იმედაშვილმა გამაცნო ის და მითხრა: ეს კაცი ძალიან ნიჭიერია, საუცხოო ლექსებიც აქვს დაწერილი; ამ ჟამად პატრონი არავინა ჰყავს და ყურადღება მიაქციეთო. თან წამიკითხა მისი ორიოდე ლექსი. ლექსები მე, აგრედვე ამ დროს მაღაზიაში მყოფს ბელეტრისტს მ. ადამაშვილს, მოგვიწონა. ამის შემდეგ რამდენიმე ლექსი თან წავიღე და გადავეცი „ივერიის“ მაშინდელს რედაქტორს გრიგოლ ყიფშიძეს, რომელმაც აგრედვე მოიწონა ლექსები და გაზეთში დაბეჭდა.

კარგად მახსოვს ლექსის „ძველ ციხეს“ ბედი. მაშინდელ დროს დროის კვალობაზე ცენზურის მხრივ საშიში იყო და ამიტომ ლექსი ცოტა ხანს რედაქციაში დაუბეჭდავი იდო. ლექსს სათაურად ჰქონდა „მეტეხის ციხეს“, მაგრამ იმავე ცენზურის პატივისცემით „ძველ ციხეს“ სათაურით დაიბეჭდა.

ია ჭუაძე მაშინ სულ 16—17 წლის ყმაწვილი იყო, წაკითხული ჰქონდა მხოლოდ ჩვენი ძველი მწერლები და მის ლექსებს ამიტომ მათი სტილიც ეტყობა. ილიას გავლენა, ჩემის აზრით, ყველაზე ნაკლებ აჩნევია.

ყველა ზემო-თქმული ამ ჟამად კარგად ახსოვს ბ-ნს გრ. ყიფშიძესაც, რომელმაც გუშინ მითხრა: ილიას თხზულებათა გამომცემელს ჩემთვის, როგორც მაშინდელ რედაქტორისთვის, არა უკითხავს რა, თორემ მეც ავუხსნიდი საქმის ვითარებასაო.

ნიჭიერ ახალგაზრდის ია ჭუაძის ბედი მუდამ მაინტერესებდა, მაგრამ 1905 წლიდან მისი ვერა გავიგე რა. ვიცოდი მხოლოდ, ის კახელი იყო და ტფილისში ყოფნის დროს თუ რამეს კითხულობდა, ან სწერდა, უეჭველად „ხაზეინის“ ჩუმად.

სრულიად შემთხვევით გუშინწინ ვნახე ერთი კაცი (გვარი არ ვიცი), რომელმაც გაზეთში დასაბეჭდად გადმომცა ია ჭუაძისაგან გამოგზავნილი კორესპონდენცია. მისგან გავიგე, რომ ია ჭუაძე ამ ჟამად სოფ. ხაშმშია (გარე-კახეთი). დავაბარე მასთან, რომ ლექსები და კორესპონდენციები, აგრედვე თავისი ადრესი რედაქციას გამოუგზავნოს.

ვსარგებლობ შემთხვევით და იმედს გამოვსთქვამ, რომ ქართველი საზოგადოება უწინამძღვრებს ამ ნიჭიერს კაცს. ისიც კარგი იქნება, თუ ისეთს ადგილს უშოვნის, სადაც მას შეეძლება თავისი ნიჭი თუ არ განავითაროს, არ დაახშოს მაინცა.

რ. ბებიაშვილი.

გუშინ, „სახ. გაზ.“ ახალ ამბავში ერთი უცნაური ამბავი ამოვიკითხე: ვითომ **ია ჭუაძის** ფსევდონიმით ილია ჭავჭავაძე სწერდაო. ასეთი ცნობა სრულებით არ შეეფერება სინამდვილეს. ია ჭუაძე გახლავთ ერთი ახალგაზრდა ხაშმელი გლეხი, რომელმაც ხელმოკლეობით განვითარება ვერ მიიღო, თუმცა სურვილი დიდი ჰქონდა საწყალს ბავშვობიდანვე.

ეს ჭუაძე მართლაც ნიჭიერია და კიდეც სწერდა მშვენიერს და აზრიანს ლექსებს სწორედ იმ დროს და-დასახელებული ლექსებიც იმისია; იმას რამდენიმე რვეული ჰქონდა ლექსებისა და მხოლოდ ზოგიერთები დაუბეჭდეს „ივერიაში“.

დ. ნახუცრიშვილი.

საკედაგოგიო გამოფენა პეტერგურგში.

(შემდეგი *)

მეორე განყოფილება. გამოფენისა სკოლის მოწყობილობას და სკოლის ჰიგიენას შეეხება. პირველ განყოფილებაში ვნახეთ, თუ როგორი უნდა აშენდეს სკოლის შენობა, მაგრამ სკოლას, შენობის გარდა, ესაჭიროება ავეჯეულობა. პირველად ყოვლისა მოსწავლეებისათვის საჭიროა სკამები (პარტერები). სასკოლო სკამები ძალიან ბევრ გვარია, და მათ ამორჩევას ცოდნა და გამოცდილება უნდა. ჩვენ სკოლებში არავითარ ყურადღებას არ აქცევენ პარტებს. ოღონდ პარტა კი იყოს, როგორზედაც შეიძლება მოსწავლე დავსვათ, მორჩა და გათავდა. ბევრ მასწავლებელს ვერც კი წარმოუდგენია თუ რამდენი ვნების მოტანა შეუძლიან პარტას, როცა იგი არ შეეფერება მოსწავლის ზომას, და თვით პარტაც თანამედროვე ჰიგიენის მოთხოვნილების თანახმად არ არის გაკეთებული. ჩვენ სკოლაში ეხლაც (ნამეტნავად კი სახალხო სკოლებში) ხშირად შეხვდებით იმისთანა პარტებს, რომელნიც დიდი ხანია გმობილია და სკოლებიდან განდევნილი, მაგ. გრძელი ალაგიანი უსახურვო პარტები. თანამედროვე ჰიგიენამ მიიღო მხოლოდ ორ ან ცალ-ალაგიანი პარტები, ესენიც უნდა იქმნენ გაკეთებულნი ახალის გეგმის თანახმად. დასაჯდომი პარტისა (სკამი) უნდა რამდენიმედ შეწეული იყოს მაგიდის ქვეშ, რომ მოსწავლეს შეეძლოს წელში მოუხრელად წერა. ამის გარდა პარტის ერთი ნაწილი (სკამი ან მაგიდის ნაწილი სახურავი) უნდა იყოს მოძრავი, იხდებოდეს და იხურებოდეს, რომ მოსწავლეს შეეძლოს თავისუფლად ადგომა და დაჯდომა. გამოფენაზედ ბევრნაირი გვარის პარტები გამოფენილი, მაგრამ თქვენ ყურადღებას იპყრობს შვედური სისტემის ერთ-ალაგიანი პარტა, რომელიცა ფასობს მხოლოდ ექვს მანეთს, საკვირველია, ღმერთმანი, ჩვენში ორ ალაგიანი პარტა ჯდება 12-15 მანეთამდე, ამ პარტებს აკეთებენ დურგლები ისე, როგორც მათ თითონ მოეპრიანებათ,—არავინ არ უჩვენებს მათ, თუ როგორი უნდა გაკეთდეს პარტა, ეს პარტები ყოვლად უვარგისები არიან და ხელს უწყობენ სხვა და სხვა ავადმყოფობის გაჩენას. მაგ., სიბეცეს, ხერხემლის გამრუდებას და სხვა, შვეციაში კი საუკეთესო პარტა ერთ-ალაგიანი ჯდება ექვს მანეთად, ორ-ალაგიანი, ესთქვათ, დაჯდება თუმანი, შვედებს პარტები ჩვენზედ იაფიც უჯდებათ და უფრო ჰიგიენურია. ნუ თუ არ შეგვიძლიან ჩვენც შვედებს წავბაძოთ!..

კარგად გაკეთებულ პარტების გარდა საჭიროა, რომ მოსწავლეები ამ პარტებზედ დავსხათ მათი ზომის მიხედვით. მოსწავლეები უნდა დაიზომნენ, უნდა გაისინჯოს მათი მხედველობა, მსმენელობა და შემდეგ დაისხას. მოსწავლეთა გასაშინჯად და გასაზომად ძალიან უბრალო საშუალებანია (способы). მაგრამ მდიდარ სკოლას შეუძლია შეიძინოს უფრო რთული საზომავი და გასაშინჯი მანქანები. გამოფენაზე ბევრ ნაირი საზომავებია გამოფენილი.

საჭირო იყო იმის გაგება თუ რუსეთში და კავკასიაში რავდენი სკოლაა აღჭურვილი ჰიგიენურის პარტებით, ან რავდენ სკოლაში ზომავენ და შინჯავენ მოსწავლეებს, რომ ისინი შესაფერად დასხან, მაგრამ საუბედუროდ გამოფენა ამის შესახებ არაფერს არ გვეუბნება. ისე ზეპირად შეგვიძლიან ვსთქვათ რომ რუსეთის და კავკასიის სკოლების უმეტესი ნაწილი მოკლებულია ჰიგიენურ ავეჯს, მოსწავლეთა დაზომვა არსებობს მხოლოდ რამდენიმე მდიდარ საშუალო სასწავლებელში, დაბალ სასწავლებელში კი არც ერთში არ სწარმოებს მოსწავლეთა დაზომვა; სასკოლო ჰიგიენა ბევრი მასწავლებლისათვის უცნობი ხილია. საოსტატო სემინარიებში და ინსტიტუტებში, საიდანაც გამოდიან დაბალი სკოლის მასწავლებლები არამც თუ სასკოლო ჰიგიენას, არამედ საზოგადო ჰიგიენასაც კი არ გადიან; უმაღლეს სასწავლებლებშიაც, საიდანაც საშუალო სკოლის მასწავლებელნი გამოდიან, არ არსებობს ჰიგიენის შესწავლა. ერთი სიტყვით სკოლის მასწავლებელნი მოუმზადებელნი არიან, რომ იზრუნონ მოსწავლეთა ჯანმრთელობაზე; ამ ნაკლის შევსება შეიძლებოდა რომ სკოლის ექიმები მაინც არსებობდნენ, მაგრამ მათი რიცხვი ძლიერ მცირეა; ამის გარდა თვით სწავლის წესიც უვარგისია და ყველა ეს ჩამოთვლილი პირობანი: უვარგისი სასკოლო შენობა, სკოლის ცუდი მოწყობილობა, სწავლების წესი, მასწავლებელთა უვიცობა ჰიგიენაში და სხვა უწყობს ხელს ეგრედ წოდებულ სასკოლო ავადმყოფობათა გავრცელებას მოსწავლეებში.

გამოფენა გვაძლევს ზოგიერთ მასალას, თუ რამდენად არის გავრცელებული სასკოლო ავადმყოფობა რუსეთის და კავკასიის სკოლებში. ეს მასალა შეკრებილია 1905-ს სამოსწავლო წელს. ნაკლი ამ მასალისა ის არის, რომ იგი შეკრებილია არა სპეციალისტების მიერ, რადგანაც სკოლის ექიმთა რიცხვი ძალიან მცირეა. მაგრამ სხვა მასალის უქონლობის გამო ამ მასალიდან მაინც მოვიყვან ზოგიერთ ცნობას.

(დასასრული იქნება)

გიორგი ბურჭულაძე.

*) იხ „სახ გაზ“. № 629

ცოტა რამ ხალხურ თქმულებათა შეკრების შესახებ

შარშან მაისში, გაზეთის საშუალებით მკითხველ საზოგადოებას ეუწყა, რომ ერთ ერთ სასწავლებელში რამოდენიმე ქართველმა მოწაფეებმა მისცეს ერთმანეთს პატიოსანი სიტყვა, რომ ზაფხული არ ჩაეტარებინათ უნაყოფოდ და ჩაეწერათ ხალხური თქმულებები, ჩვეულებანი და სხვა. თითოეული ჩვენგანი პირნათლად შეუდგა ნაკისრ საქმის შესრულებას და ცოტა ოდენის გაკეთება კიდეც შესძლო. შეკრებილია ზღაპრები, ანდაზები, შელოცვები, ჩვეულებები, შაირები, ლექსები და სხვები. ზოგმა ძველ ნივთებსაც მოუყარა თავი. ჩაწერილები უნდა ჩამოეტანათ ენკენისთვეში, მოეყარათ თავი და გადაეცათ დანიშნულებისამებრ, მაგრამ ეს შეუძლებელი შეიქმნა საპატიო მიზეზების გამო; ამიტომ ჩაწერილები ზოგი პატრონების ხელშია და ზოგიც ერთს აქვს მიბარებული.

თუ ამ წრის (თუ შეიძლება წრე ვუწოდოთ) შედგენაზე გაზეთის ფურცლებზე წერილი დაიბეჭდა, უმთავრესად ეს იმიტომ რომ სხვა სასწავლებლის მოწაფეებსაც წაებაძათ და შეედგინათ ასეთივე წრე. წრეს თუ არ შეადგენდნენ და სათითაოდ იკისრებდენ ჩაწერას თქმულებისას, იმ შემთხვევისთვის წერილში* აღრესიც იყო ნაჩვენები, რომლითაც შეეძლოთ გამოგზავნა თავისი შრომისა, მაგრამ ჩვენდა სამწუხაროდ მოლოდინი არ გაგვიმართლდა. ყურადღება არავის მიუქცევია, რაიც დიდათ სამწუხაროა, რადგან ამ პატარა შრომით ჩვენ შეძლება გვეძლევა ჩვენი წვლილიც შევიტანოთ სამშობლო ლიტერატურის წინსვლაში.

შარშანაც ვამბობდი და ეხლაც ვიმეორებ, რომ თუ ჩვენ საშუალო ნიჭის პატრონები ბუნებამ არ დაგვაჯილდოვა პოეტური აღმაფრენით; თუ ჩვენ, ჩვენი მწყობრი და ჰარმონიული ლექსებით და მოთხრობებით არ შეგვიძლიან მკითხველ საზოგადოების ესტეტიურ გემოვნების დაკმაყოფილება და ყოველივე ეს უპირატესობა ჩვენთვის მიუწდომელია, როგორც თვითონ გიერთ ჩვენი პოეტებისათვის, მაშინ ის ვიკისროთ [illegible] ჩვენ [illegible] არ აღემატება, რაც ჩვენთვის ხელმისაწდომია. ეს არის ჩაწერა მისი რასაც სხვა მოგვიყვება, გვეტყვის. ეს არც ისე ძნელია და დამერწმუნეთ უფრო სასარგებლო ვინემ, უშინაარსო ლექსების ჯღაბნა. მხოლოდ საჭიროა ენერგია და საქმისადმი სიყვარული.

ნაკისრი საქმე საანბანო გაკვეთილი იქნება საზოგადო მოღვაწეობისაკენ; ეს შეგვაჩვევს და შეგვაყვარებს საქმიანობას საზოგადო სარბიელზე. ჯერ ამ პატარათი შევიყვაროთ საქმიანობა და შემდეგში, როცა ცხოვრება რთულ საქმეს დაგვიყენებს წინ, ჩვენ წარბ შეუხრელად შეგვეძლება გავუმკლავდეთ, რადგან რამოდენიმეთ გამოცდილება და დაკვირვება შეძენილი გვექნება.

ამიტომ მოვაგონებ მოსწავლე ახალგაზდობას, რომ ნუ ჩავატარებთ ამ სამი თვეს უქმად და უშინაარსო დროის ტარებაში. ჩვენი ნაშრომიც შევიტანოთ სამშობლო სიტყვიერებაში, ხალხურ თქმულებათა შეკრების სახით. დამერწმუნეთ ბევრი დიდი და პატარა გულწრფელ მადლობას მოგვიძღვნის იმ სიამოვნებისათვის, რომელსაც ისინი ნახვენ ჩვენი ჩაწერილების წაკითხვით. ის არ იქნება ზოგიერთი ჩვენი მოპოეტო ახალგაზრდების წვერ მოტეხილი კალმის ნაწარმოები და დაავადმყოფებული გონების ნაყოფი, არამედ ეს იქნება ჩვენი მამაპაპების, რომელთა არსებობა, ისტორიის დასაწყისში იკარგება, ნაფიქრ ნაგრძნობი, რომელიც ხალგის გულის მესაიდუმლემ ერთ თაიგულად შეჰკრა და მასვე უანდერძა საშვილიშვილოდ. თუ ჩვენმა მამებმა ჩვენამდი მოახწევინა ყოველივე ამას, ჩვენც ვალდებული ვართ მომავალ თაობას უანდერძოთ, მხოლოდ არა ზეპირ სიტყვაობით, არამედ უფრო კულტურული საშუალებით—ჩაწერით.

იმედი მაქვს რომ ჩვეულებრივად უმნიშვნელოდ არ ჩატარდება ეს წერილი და პრესა თავის აზრს გამოსთქვამს ამ წერილის უმთავრეს აზრის შესახებ—თუ რამდენად შესაძლებელია მისი განხორციელება.

ი. ა—ძე.

სხვა და სხვა ამბავი

მესამე სათათბიროს სოციალ-დემოკრატები. „ჟეშმარიტ რუსთა კავშირის“ წევრებს გადაუწყვეტიათ წამოაყენონ მესამე სათათბიროს სოციალ-დემოკრატთა ფრაქციის სამართალში მიცემის საკითხი. უნდა გაასამართლონ, მათის აზრით, ფრაქციის წევრები, როგორც ისეთი ამხანაგობა, რომელსაც არსებულ წესწყობილების დამხობა დაუსახავს მიზნად.

არჩევნები და ოქტომბრისტები. მიუხედავად სენატის რამდენისამე განმარტებისა, რის ძალითაც ძალიან ბევრნი დაჰკარგა საარჩევნო უფლება, ოქტომბრისტებს სატახტო ქალაქებში გამარჯვების იმედი მაინც არა ჰქონიათ. ოქტომბრისტებს გადაუწყვეტიათ, უმთავრესი ყურადღება მიაქციონ პროვინციას და იქ გადაიტანონ მოღვაწეობა.

ამომრჩეველთა დაპატიმრება. პეტერბურგში დაუპატიმრებიათ საპროფესიო კავშირთა ბევრი გამოჩენილი წევრი, რომელთაც დეპუტატების ამომრჩევლის კანდიტატად ასახელებდნენ თურმე.

ნ. მოროზოვის დაპატიმრება. ამას წინად სახელგანთქმულ შლისებურგელს ნიკოლოზ მოროზოვს სასამართლომ ციხე გადაუწყვიტა მის ლექსთა კრებულის გამოცემის გამო. ეხლა ნიკ. მოროზოვი უკვე დაუპატიმრებიათ.

ლენის ამბები

„რუსკოე სლოვო“-ს კორესპონდენტი ბოდაიბოდან შემდეგს იტყობინება:

„ლენის ამხანაგობისათვის ეხლა ხელსაყრელი არაა ყველა დათხოვნილი მუშის უკანვე მიღება. ამხანაგობის დაპირებას ისე უნდა შევხედოთ, როგორც იძულებულ ზავს.

ანდრეევის, ვასილიევის, უსპენსკის, პროკოპიევის და ილინსკის მაღაროები ზოგი წყლით გაავსეს გაფიცვის დროს, ზოგიც უკვე გამო-

ფიტულია. ლენის ამხანაგობა ყოველივე ღონეს ხმარობს, აწყობს საიდუმლო პლანებს, რომ როგორმე საქმის გართულება გამოიწვიოს. მაგ პირობის წინააღმდეგ, მუშაობის განახლების პირველ დღეს უტიფრად დასცინოდნენ მუშებს; ხოლო ახალსა და იმ მუშებს, რომელთაც გაფიცვაში არ მიუღიათ მონაწილეობა, ყოველნაირად ეფერებიან—ასმევენ არაყს და აფრთხილებენ, გაფიცულებს ნუ მიეკარებითო. ამასთანავე დადის შავბნელი ხმები ამხანაგობის პროვოკაციონური მოქმედების შესახებ, რომელსაც სურს ახალი გაფიცვის გამოწვევეაო.

რაც შეეხება სენატორის რევიზიას, იგი მუყაითად მუშაობს, იგი ჩვენებას ართმევს მუშათა წარმომადგენლებსა და ყველას, ვისაც კი რისმე თქმა შეუძლიან საქმის გამოსარკვევად. ტეხნიკურმა კომისიამ გამოაშკარაკა, რომ მაღაროებში თვით ელემენტარული ტეხნიკის მოთხოვნანიც კი არ ყოფილა დაცული და მუშაობა ყოვლად შეუძლებელ პირობებში სწარმოებდა. დაიწყეს დახოცილთა გვამების ეასინჯვა, რომელსაც განსაკუთრებულ მნიშვნელობას აძლევენ.

დეპეშები

(დეპეშათა პეტერბ. საგენტო)

საზღვარ-გარედ.

20 ივნისი.

გაფიცვები.

პარიზი. „მესაჟერი-მარიტიმის“ ამხანაგობის თავმჯდომარეს განუცხადებია მთავრობისათვის: თუ გაფიცულები 20 ივნისამდე დაიწყებენ მუშაობას, მაშინ სამედიატორო სასამართლოს დანიშვნას დავთანხმდებითო. შინაგან საქმეთა მინისტრს ამხანაგობის მოთხოვნილება უკვე უცნობებია მეზღვაურთა წარმომადგენლებისათვის. უკანასკნელებს პროტესტი განუცხადებიათ.

ლონდონი. საზოგადოებათა პალატა. განიხილეს მუშათა პარტიის რეზოლუცია, – მთავრობამ დამქირავებელთა და მუშების საერთო ყრილობა მოიწვიოს გაფიცვის მოსასპობადაო. ასკვიტმა განაცხადა, არსებულ გარემოებათა გამო, თუმცა სასურველია, მაგრამ ამ საქმის განხორციელება შეუძლებელიაო.

სპარსეთის ვითარება.

თავრიზი. ცხინდან გამოქცეული მოჯელალ-უს-სალტანე რუსეთის საკონსულოს ბესტში ჩაჯდა.

ამბობენ, სეპეხდარი უნდა ჩამოვიდესო. ხალხს აღელვებს ეს ამბავი.

ოდნავ მიწყნარებულმა ფიდაებმა თავი წამოჰყვეს და მოქმედების განახლებას აპირებენ. იმედი აქვთ ახალი გენერალ-გუბერნატორის დახმარებისა. საიდუმლო სხდომებსა ჰმართავენ.

ჩინეთის ამბავი.

კაშგარი. ჩინეთის კუთვნილ თურქისტანსა და კაშგარში ჩინელებს უწყალოდ ჰხოცავენ. მარალბაშინის ოლქის უფროსი ფუ ვახშამს შემდეგ უეცრად გარდაიცვალა.

პეკინი. გაზეთები სუნიათზენს უსაყვედურებენ, თანშაოიმ ბელგიელებისაგან ფული რომ ისესხა, ერთი მილიონი მოგცა ქრთამადაო. თანშაოი აცხადებს, ნანკინში ყოფნის დროს ფულს სრულიადაც არ შევხებივარ და გაზეთების ლაპარაკი სიცრუე არისო.

ავსტრია-ჰუნგრეთის ამბავი.

ლვოვი. სტუდენტთა არეულობის დროს მოკლულ უკრაინელ სტუდენტის სიკვდილის წლის თავზე რამდენიმე ასი სტუდენტი შეგროვდა მის საფლავზე. იქიდან ხალხი უნივერსიტეტისაკენ წავიდა და აქ უკრაინელებსა და გერმანელ სტუდენტებს შეტაკება მოუვიდათ.

დემონსტრაციის შემდეგ რექტორმა სიტყვა წარმოსთქვა და განაცხადა, ლვოვის უნივერსიტეტი ყოველთვის პოლონელებისა ყოფილა და პოლონელებისავე იქნებაო.

პალაციკის ძეგლი.

პრაგა. პალაციკის ძეგლს აწერია: „თავის გამაღვიძებელსა და ბელადს უძღვნის მკვდრეთით აღმდგარი ერი“.

დეპუტატ პინკასის სიტყვის შემდეგ, რომელმაც ძეგლი ქალაქს გადასცა ქალაქის მოურავის პასუხს შემდეგ—კრამარჟმა ილაპარაკა. კრამარჟის სიტყვით, 1898 წელი, როდესაც პალაციკის ძეგლის აგება დაიწყეს, მთლად სლავიანთა დღესასწაული იყო. პალაციკი ყველაზე დიდებული ჩეხელი იყო, ღრმადა სწამდა ჩეხელთა მომავალი და როდესაც ყველას იმედი დაჰკარგოდა, პალაციკმ წამოიძახა: „ავსტრიაზე ადრე გვიცხოვრია, მას შემდეგაც ვიცოცხლებთო“. პალაციკის ჰსურდა ავსტრიის აღორძინება ეროვნებათა ავტონომიის საშუალებით, მაგრამ ვერაფერს გახდა; ეხლა გერმანელებიც მოსულან ჭკუაზე. ჩეხელებს სლავიანთა საერთო სახელმწიფოს, საერთო ენის შექმნას კი არა სცდილობენ, სლავიანთა შინაგანი გაერთიანება სწადიანთო.

ძეგლს აუარებელი გვირგვინი ამკობდა.

„შევარდენთა“ ყრილობა.

პრაგა. მთლად სლავიანთა „შევარდნების“ ვარჯიშობამ ძალიან კარგად ჩაიარა. გაზეთები ერთხმად აქებენ და დიდ მნიშვნელობას მიაწერენ „შევარდენთა“ ორგანიზაციებს სლავიანთა მომავლისათვის.

სოციალ-დემოკრატთა ყრილობა.

სარაევო. გაიხსნა ბოსნიისა და ჰერცოგოვინის სოციალ-დემოკრატთა ყრილობა. ყრილობაში სხვა კუთხის წარმომადგენელნიც არიან. ყრილობამ დაადგინა პროტესტი და ზიზღი განაცხადოს ხორვატიაში აბსოლუტიზმის დამყარების გამო. აღნიშნეს, საჭიროა სამხრეთის სლავიანელების კულტურით შეერთებაო. ყრილობამ აგრედვე პროტესტი განაცხადა სტამბის გაფიცულ მუშათა ქალაქიდან განდევნის წინააღმდეგ. უკანასკნელ დადგენილების გამო მთავრობის წარმომადგენლებმა ყრილობა დაჰხურეს.

შემოწირულება

„საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოებას“ შემოსწირეს.

1) მიხეილ ერასტის ძემ დარახველიძემ: ლურჯ მილანქრიანი გრაფინი მოოქროვებულ სახეებით.

2) რაჟდენ ყარამანის ძემ დათეშიძემ: ისრის სამი წვერი.

3) დომენტი ოყრეშიძემ: თოთხმეტი ვერცხლის ფული სოფელ ჭოლევს (ოკრიბა, ქუთაისის მაზრა) მიწაში ნაპოვნი.

4) ალექსანდრე მეფარიძემ: ერთი ვერცხლისა და ერთიც შავი ფული.

5) ოლგა მიხეილის ასულმა აფუტინისამ: ერთი პატარა მხედრულად ნაბეჭდი ლოკვანი—„დაუჯდომელი“ (თავში და ბოლოში აკლია).

6) ალექსანდრა დავითის ასულმა ერისთავისამ: ჩალის ქუდი მძივებით ნაკერ ყანაოზ-გადაკრული (საჩხერიდან).

7) მღვდელმა იასონ ოქროპირიძემ: ა) „ზატიკი“, ხუკური ხელნაწერი, ბ) „წამება წმინდისა ქალწულ-მოწამისა მარინასი“ და „წმიდა ნინა“ (მხედრული ხელნაწერი).

8) ქართულ გიმნაზიის მასწავლებელმა დავით ქადაგიძემ: ა) ფრანგული ხმალი წარწერით: „toledo“ (ქადაგიძეების საგვარეულოს ერთი ხმალთაგანი); ბ) ისრის ორკაპიანი წვერი რკინისა და გ) ისრისვე ორი წვერი რკინისა (უპოვნიათ ივანე და ბაგრატ ქადაგიძეებს 1908 წ. შირაქში); დ) ისრის წვერი რკინისა, პირებ მომტვრეული და ჟანგისაგან შეჭმული; უპოვნია ქართულ გიმნაზიის მოწაფეს, ნიკო ქადაგიძეს 1911 წელს მარიამობისთვის 5-ს იალაღ ტბათანაზე (თიანეთის მაზრა); ე) მაშხალა (საჭრაქე) ხმარებული დაი (დავითი) ქადაგიძეს ოჯახში.

ფონდი.

იაკობ გოგებაშვილისა.

მივიღეთ მ. მღებრიშვილისაგან (კრასნოვოდსკი) .	5 მ. 50 კ.
მღ. ბ. გედევანიშვილისაგან (ს. კავთისხევი)	16 მ.
მასწ. არს. წითლიძესაგან . . .	10 მ.
სულ. .	31 მან. 50 კაპ.
მიღებული გვქონდა	315 მან. 21 კაპ.
სულ დღევანდლამდე	346 მან. 71 კაპ.

წერილი რედ. მიმართ

კიევის ქართველთა სათვისტომოს მიერ, „სახალხო გაზეთის“ 22 მაისის ნომერში გამოცხადებული იყო იმ პირთა სია, რომელთაც ექსკურსიიდან დარჩენილი ფული ჩვეულებისამებრ სათვისტომოსათვის არ ჩაუბარებიათ. გაზეთში დასახელებულთ უნდა მიემატოს სტ. **მიხეილ აფაქიძე**, რომელსაც 19 მანეთი უნდა გადმოეცა.

კიევის სათვისტომოს მონდობილობით **დავით ჩხეიძე** და **დავით მაჭავარიანი.**

ჩვენ, გორის მაზრის II საბლალოჩინო ოლქის სამღვდელოება, უერთდებით საზოგადო მწუხარებას, იაკობ გოგებაშვილის დაკარგვის გამო; იგი ბევრის ჩვენგანის მასწავლებელი და აღმრზელი იყო. იმისი ღრმად სიყვარული ბავშვების აღზრდისა და სიყვარულისა ღრმად არის ჩანერგული ჩვენს გულში. მისდამი პატივის ცემა და მის სურვილის განხორციელება ჩვენ, მისი მოწაფეების გულში, შეადგენს ზნეობითი მოვალეობასა. ვწუხვართ, რომ დავკარგეთ ძვირფასი მამულის მუშაკი, კიდევ მოგვიწყდა მაშუქებელი ერთი საუკეთესო ვარსკვლავი.

ვადგენთ თექვსმეტ მანეთს იმ ფონდის გასაძლიერებლად, რომელიც გადასდო იაკობ გოგებაშვილმა. სამღვდელოებამ, მღვდლებმა და მედავითნეებმა ერთხმად გაიღეს ეს ფული და გადაუხადეს პანაშვიდი თავის სამშობლოს შვილს იაკობ გოგებაშვილს სოფელს ახალ-ქალაქში 12-ს ივნისს, სადაც დანიშნული იყო ხსენებული საბლალოჩინოს ოლქის კრება.

ბლ: ღოჩინი მღვდელი **პანტელეიმონ გედევანიშვილი.**

ჩვენი ფოსტა.

ს. ტობანიერი. მღ. სევ. კეკელიძეს. მიჰმართეთ პირადად.

თელავი. მიხეილ თამაზოვს. მიჰმართეთ პირადად.

რედაქტორ-გამომცემელი ნ. კურდღელაშვილი.

გამოსაღეგი ცნობა

მატარებელთა მიმოსვლა (საზაფხულო).

(დრო აღნიშნულია ტფილისის საათით).

ტფილისიდან გადის.

ბაქოსაკენ: ჩქარი მატარ. № 2, პლაცკარტით დილის 10 ს. 8 წ. **საფოსტო** № 4, დამის 12 ს. 10 წ. **სახალხო** № 6, ნაშუადღ. 2 ს. 44 წ. **ნარეკი** მე-IV კლ. ვაგ. ან მე-III, დილის 4 ს. 37 წ.

ბათუმისაკენ: ჩქარ. მატ. № 11, პლაცკარტით დამის 10 ს. 44 წ. **საფ.** № 3, დილ. 9 ს. 41 წ. **სახ.** № 5, საღ. 6 ს. 36 წ. **ნარეკ.** მე-IV ან მე-III კლ. ვაგ. დილ. 6 ს. 18 წ.

ბორჯომისაკენ: სახ. № 7/8 დილ. 7 ს. 58 წ. **სახ.** № 9/10 ნაშუადღ. 3 ს. 5 წ.

მცხეთაში: საბაგარაკო 8 ა ტ. № 77 a **, ნაშუადღ. 3 ს. 55 წ. **საბაგარ. მატ.** № 77 **, დილ. 8 ს. 45 წ.

ჯულუფისკენ: საფოსტო № 74/75 დამის 2 ს. 40 წ.

ერევნისაკენ: სამგზ. და **საბაგარგ. მატ.** № 78/79, მე-II და მე-I კლ. ვაგონ., საღ. 7 8 წ. **სახ.** და **საბაგრ. მატ.** № 109|104 I—III კლ. ვაგ. დილ. 1 ს. 28 წ.

ტფილისში მოდის.

ბაქოდან: ჩქარ. მატ. პლაცკარტ. № 1, საღ. 9 ს. 56 წ. **საფ.** № 3, დილ. 8 ს. 41 წ. **სახ.** № 5, ნაშუადღ. 5 ს. 51 წ. **ნარ.** მე-V ან მე-III კლ. ვაგ. № 107, დილ. 4 ს. 56 წ.

ბათუმიდან: ჩქარ. მატ. პლაცკ. № 12, დილ. 9 ს. 18 წ. **საფ.** № 4, საღ. 11 ს. 15 წ. **სახ.** № 6, ნაშუადღ. 1 ს. 59 წ. **ნარ.** მე-IV ან მე-III კლ. ვაგ. № 106, დამ. 9 ს. 40 წ.

მცხეთიდან: საბაგარაკ. № 76 a*, საღ. 8 ს. 28 წ. **საბაგ.** № 76 **, ნაშუადღ. 1 ს. 28 წ.

ბორჯომიდან: სახ. № 9|10 საღ. 9 ს. 8 წ. **სახ.** № 7|8, დილ. 7 ს. 8 წ.

ჯულფიდან: საფ. № 72|73, დილის 7 ს. 26 ს. **ერევნიდან საქონ.** და **სახ.** № 80|81, შუადღის 2 ს. 48 წ. **საქონ.** და **სახ.** № 110|111, დამ. 8 ს. 33 წ.

ქალაქის საავადმყოფოები

მთავარი—მუხრანის ქუჩა, 9.
ავლაბრისა—კახეთის ქ. № 15.
ხარფუხისა—ვორონცოვის ქ. 55.
კუკიისა—ჩერქეზიშვილისა, 1—18.
დიდუბისა—საგურამოს ქ. 5.

ქალაქის საბჭოს ექიმები მოვალენი არიან ღარიბ მცხოვრებთ უფასო საექიმო დახმარება აღმოუჩინონ ქალაქის საავადმყოფოებში და თვითონ ავადმყოფის ბინაზედაც ყოველმა თავ-თავის უბანში), თუ უბრალო ექიმი დილის 11 საათამდე მოიწვიეს, ვალდებულია იმ დღესვე ინახულოს ავადმყოფი, გარდა საჩქარო შემთხვევებისა, როცა დახმარება დაუყოვნებლივ უნდა მისცეს.

უფასო საექიმო დახმარება

ქალაქის საბჭოს ექიმები.

უბნები

1—2 **გ. ა. გედალინი** (სდგას ვერაზე, ოლგის ქუჩა, 22. ტელეფ. 592).
3—4 **მ. ი. შავერდოვი** (ფეთხაინის აღმართზე, 1, ტელ. 619).
5—6 **ტ. მ. თათეოსიანი** (ველიამინოვის, 4, ტელეფ. 680).
6—7 **შ. ა. მიქელაძე** (ავლაბარში, კახეთის ქ., 1, ტელ. 816).
8—9 **ნ. დ. ხატისოვი** (კუკიაში, ნიკო. ლოზოვის ქ. 7. ტელ. 715).
10, 11—12 **ა. ი. შჩერბინინისა** (დიდუბეში, საგურამოს ქ. 5. ტელეფ. 71

სასანიტარო ექიმები

უბნები: 1, 2—9 **ბ. ფომინა-ოსიპოვისა** (ვაკეში, საკუთარი სახლი, ტელეფ. 461).
მე-4 და რუსის ბაზარში **ქრ. ლ. ქალანთაროვი** (სოლოლაკი, ამაღლების ქ. 8, 517).
5—6 **ი. მ. ზაბლუდოვსკი** (გრიბოედოვსკი, 10. ტელ, 645).
10, 11—12 **ვ. ა. მირაქოვი** (მიხეილის ქ., 174 ტელ. 327).
7—8 **გ. თ. ნათიშვილი** (ვორონცოვის ძეგლთან, მონუმენტნი შესახვ. 5. ტელ. 487).

სასურველია, თვითონ მცხოვრებლები დაგვეხმარებოდნენ სასანიტარო წესიერების შემოღებაში და **სადაც-კი** ამ მხრივ უწესობა შეჰნიშნავენ—სახლებში თუ სხვა ადგილებში სასანიტარო მოთხოვნილებათ არღვევენ, ცუდს საჭმელ-სასმელს აკეთებენ და ჰყიდიან და სხ.—დაუყოვნებლივ ზემოდ დასახელებულ ექიმებს აცნობონ, წერილობითი განცხადებები ყველას შეუძლიან გარდასცეს ქალაქის სავაჭრო პოლიციის კანტორებში: ვერის მოედანზე. რუსის ბაზარში, თათრის მოედანზე, ახეთის მოედანზე. ავლაბარში რიყის ქუჩაზე, 54, ელისაბედის ქუჩა 56 და მალაკნის მოედანზე.

გემეგის მიმოსვლა

საზაფხულო შავზღვასა და კასპიის ზღვაზე

რუსეთის სავაჭრო-სანაოსნო ამხანაგობისა

ბათომიდან გადის:

საფოსტო № 2. რომელიც ყველა ნავთსადგურებში შეივლის, 26 აპრილს, ხუთშაბათს ღამე 2 ს. გემი ვ. კ. „კსენია“.

1 **ირგვლივ მოსიარულე,** სამშაბათ ღამე 12 ს. 30 წ. ყველა ნავთსადგურებში შეივლის, 2 **ირგვლივ მოსიარულე** ხუთშაბათს დამის 12½ ს. პირდაპირი ბათომ-ყირიმისა, შაბათ ღამ 12½ საათზე გაუვლის სოხუმს, გაგრას, სოჩას, ტუაპსეს, ნოვოროსიისკს, ფეოდოსიას, იალტას, სევასტოპოლსა და ევპატორიას.

სამგზავრ. გემები ყველა ნავთსადგურში შემავლელი ორშაბათობით 12 ს. დღისით და შაბათობით დღის 12 საათზე. დაწვრილებითი ცნობანი შეიძლება მიიღოთ ტფილისში ველიამინოვის ქუჩაზე № 18. ტელეფონი № 11. იქვე იყიდება სამგზავრო ბილეთები და საქონელი, ბარგის ჩაბარება და დაზღვევა იქ შეიძლება.

სანავოსნო ამხანაგობა კავკაზი და „მერკური“

ბაქოდან გადის:

ასტრახანისკენ კვირაობით, ორშაბათობით, სამშაბათობით, ხუთშაბათობით, პარასკევობით და შაბათობით შუადღის 12½ ს.

კრასნოვოდსკში ყოველდღე საღ. 8 საათ.

ასტარაში ხუთშაბათობით საღამოს 6 საათ.

ლენქორანში ორშაბათობით საღ. 6 საათ.

ენზელში (პირდაპირი ჩქარი) სამშაბათობითა და პარასკევობით საღამოს 6 საათზე.

კრასნოვოდსკსა, ჩიკიშლიარსა, ასტრაბადსა, მეშედესერეს ხუთშაბათობით საღამოს 8 საათზე.

მტკვრისაკენ კვირაობით, სამშაბათობით ხუთშაბათობით და პარასკევობით საღამოს 6 საათზე.

ბაქოში მოდის:

ასტრახნიდან ყოველდღე საღ. 8 საათზე.

კრასნოვოდსკიდან ყოველდღე დილის 8. 45 წ.

ასტარიდან ხუთშაბათობით საღ. 6 საათ.

ლენქორანიდან ხუთშაბ. დილის 8 საათ.

ენზელიდან (პირდაპირი და ჩქარი) პარასკევობითა და ორშაბათობით დილ. 11 ს.

მეშედერესიდან, ასტრაბადიდან, ჩიკიშლიარიდან და **კრასნოვოდსკიდან** სამშაბათობით დილის 6 ს. 45 წ.

ყოველგვარი ცნობანი, რკინის გზის ბილეთი და პლაკატები საქონლის გაგზავნისა თუ დაზღვევის საქმე იკითხეთ **ტფილისში** ერევნის მოედანზე № 3. „**კავკაზი მერკური**“ ტელ. 682.

განცხადებანი

იყიდება

ორი მანქანა ყანის მომკილ ძნად შემკრავი პირიან ფასში, შეიძლება ნისიადაც. სოფ. გიორგიწმინდა (საგარეჯოსთან) მთავრის ნიკ. ოქრომჭედლოვის (მხატვრიშვილის) მამულში. მოლაპარაკება იქ და აქაც. ორბელიანთ ქ. № 20, სახ. ხარაზოვისა. (1.1350.1)

იყიდება ლიმონადის ქარხანა „ოვეიცარია“

ნაძალადევში

მთელი თავის მოწყობილობით, რადგანაც ტფილისიდან გავდივართ. ცნობებისთვის მიმართეთ **ნაძალადევში, აფანასიევის ქ. № 3, კავთიანშვილს.** (25—492—18)

ექიმ ნავასარდიანის პირველი კერძო სამკურნალო

დაარსებულია 1880 წელს.
(ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ).

ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე გარდა კვირისა.

დილით:

„606“ — 11—12 ს. შეშხაპუნება

კონსულტაციურად.

ბ. ა. ნავასარდიანი: 11—12 ს. ქირურგიული, და ვენერიული (სიფილ.) ავად.
ბ. გ. ავასაროვი: 1—2 ს. შინაგანი ბავშვთა ავადმყ.
კ. მ. ჩიქოვანი: 9½—10 ს. თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.
ზ. ი. ბაბანასოვი: 10—11 ს. საბებიო, ქალებისა და ბავშვებისა,
ნ. ტ. მულინი: 10—12 ს. ყურისა, ცხვირისა და ყელისა.
მ. გ. ავეტისიანცი: 11—12 ს. კანისა, სიფილისი, ვენერ., სამ. და ქირურგ.
გ. ი. გურგენოვი: 12—1 ს. საბებიო, ქალებისა და ბავშვებისა.
ა. ბ. კარაპეტიანცი: 12—1 ს. შინაგანი საბავშვო და ყვავილის აცრა.

ექიმი ქალი **ე. ნ. ამბრუმოვა-მელიქიანი** —2 ს. საბებიო და ქალების ავადმ.

საღამოთი:

მ. გ. ავეტისიანცი: 6—7 საათ.

რჩევა-დარიგება 50 კაპ. ხელმოკლეთათვის უფასოდ, კონსულტაციები და ოპერაციები მორიგებით.

სამკურნალოს დირექტორი მედიცინის დოქტორი **ბ. ა. ნავასარდიანი.** (წ. 1074.81)

ექიმი ა. ნ. დიასამიძე

კანისა და ვენერიულ ავადმყოფებს იღებს ყოვ.-დღე ნაშუადღ. 2—3 ს. საღამ. 6—7 ს. ხუთშაბ. მხოლოდ დილ. 8—9 ს. კვირ. ავადმყ. არ იღებს. ბოსკოვი ქუჩა № 3, ს. გაბაშვილისა. (ტ)

დაბა სამტრედია

ახალი აგურხანა.

ვამზადებთ დიდ ზომის აგურებს **6 X 3 X 1½ ვერშოკ. ზომიანს.**

მსურველთ შეუძლიანთ შეიძინონ კარგი ღირებ სა ზომიერ ფასებში. ყოველ დაკვეთა სასწრაფოთ სრულდება.

პატივისცემით **პორფირე ჭეიშვილი.** (თ. 338 3)

ყოველ-დღე მოგვდის:

ახალ-ახალი ხაჩიდალა (ჟიტკა) 2 მ. 40 კ. გირ. ბოჩკის ხაჩიდალა 1 მ. 20 კ. გირ. წითელი ხაჩიდალა, ზუთხი, თართი, ლოქო, ფარგა, კობრი, სალიანის თევზეულობა, და ყოველგვარი გამოსული თევზი

თევზის მრეწველნი ძმ. ძეგველოვები.

პუშკინის ქ., საკუთარი ს. № 9. ტელეფონი № 712.

(წ.—1131—87)

ვერა „ბაღი ედემი“.

საუკეთესოა ჭიერი. შეიძლება ადამიანმა თავისუფლად ამოისუნთქოს. იქვე **უკრავს ყოველ დღე ქალთა და ვაჟთაგან შემდგარი „სიმებიანი ორკესტრი“.** საუკეთესოდ მოწყობილი ბუფეტი. ალაგობრივი და საზღვარგარეთული ყოველნაირი ასამელები. სამზარეულო ახალი და ევროპიული. ვკისრულობთ სადილებსა და ვახშმების გამართვას. ყოველ დღე არის **„ცოცხალი თევზი“.** დაკვეთა შეიძლება პირადად და ტელეფონითაც. ტელეფ. № 29. პატივისცემ. **კონსტანტინე ი. ბაქრაძე.** (ტ. 1834.2)

შეუშხეა „ჩვენი გემო“ კვასი

დღე არ გაივლის ისე, რომ ჩემმა ნაცნობ-მეგობრებმა საყვედური არ მითხრან; კვასმა „გემომ“ თავისი უწინდელი ღირსება დაჰკარგა და ეს არ უნდა მოგსვლოდაო. საყოველთაოდ ვაცხადებ, რომ ჩვენ არავითარი საერთო არა გვაქვს „გემოსთან“. ჩვენ როგორც მისმა დამაარსებელმა და მოხელემ გავაუქმეთ ის და მის მაგიერ დავაარსეთ „**ჩვენი გემო**“ და თუ „გემოს“ სახელით უშვებს ვინმე კვასს, ეს მხოლოდ სიყალბეა. და ამისთვის მაქვს პატივი ვაუწყო პატივცემულ საზოგადოებას, რომ ვისაც ინტერესებს კარგი ღირსების ნადუღი წყლიდან დამზადებული პურის კვასი მოითხოვოს ყველგან „**ჩვენი გემო**“ და არ აურიონ ის მის მზგავს ფირმებში.

პატივისცემით **მათე გორგილაძე** და **ამხანაგობა.**

მისამართი: სუდენნი ქუჩა სახლი № 6. (20.1096.15)

ქ. შ. წერა-კითხ. გამ. საზოგ. წიგნის მაღაზიაში

ისყიდება შემდეგი წიგნები:

პარიზის ქრონიკა, ანუ ცხოვრება საქართველოისა და დიდი მოურავის ამბები .	— 30 კ.
ჟორდანია, თ. ქრონიკები და სხვა მასალა საქართველოს ისტორიისა და მწერლობისა წიგნი I.	3 მ.—
— იგივე წიგნი II. . . .	3 „—
რუსეთის დამყარება საქართველოში	— 20 „
სტატისტიკური ცნობები საქართვ. შესახებ მე-XVIII ს.	2 „—
ფრონელი. ამბოხება კახეთისა	— 60 „
— მთიულეთი	— 40 „
ქართლის ცხოვრება მარ. დედ. ვარ	3 „—
ქართლის ცხოვრება დასაბამიდან მე-XIII ს.-მდე წ. I.	— 40 „
— იგივე წიგნი II . . .	1 „—
— იგივე წ. III	— 40 „
ქვარიანი. საქართ. მოკლე ისტორია	— 40 „
ქართველები სპარსეთში .	— 20 „
ჭავჭავაძე ილია. ი ისტორია	— 35 „
— სომეხთა მეცნიერნი და ქვათა ღაღადი . . .	— 30 „
ჭყონია. ისტორ. ნარკვევი.	1 „ 50 „

გასაყიდათ მიღებული ახალი წიგნები:

ბესიკი. „კაზმ. სიტყვ.“ გამოც.	1 „ —
გრდემლი. სალიტერ. კრებ.	1 „ 50 „
თავდადებული ეჯიბი. ქართველი მეფე გლეხის ქოხში სტუმრად.	— 5 „
ხალხური ვეფხის ტყაოსანი	— 10 „
რჩეული თხზ. გ. ერისთავისა	— 60 „
დარვინიზმი. ნათ. ფანცხავასი	— 25 „
ექსპერიმენტალური პედაგოგიკა	— 75 „
ეტიუდები მე-XIX ს. ქართ. ლიტერატურისა. კ. აბაშიძე	— 70 „
ივანე გვარამაძე	— 15 „
ბამბის თესვა-მოყვანა . .	— 5 „
კონრად კიფერი. ლ. ჯანდიერისა	— 25 „
უცხო სიტყვათა ლექსიკონი	— 20 „
ქლექი. მეგრაბიანცისა . .	— 30 „
ტატო წულუკიძე . . .	— 35 „
Кавказъ и памятники духовной культуры. Рѣчь Марра	— 20 „
ბუნება ქართული ენის ეტიმოლოგიურ შენობისა. წ. I. მ. ქ. ყიფიანი	— 30 „
იგივე წ. II. ქართული ზმნის ძირი თერ. მ. ქ. ყიფ. .	— 10 „

1912 წ. მიიღება ხელის მოწერა

დასურათებულ საყმაწვილო ჟურნალ „ნაკადულ“-ზე

წელიწადი მერვე.

ჟურნალი გამოვა ჩვეულებრივი პროგრამით და საგანგებოდ არჩეულ სარედაქციო კომისიის ხელმძღვანელობით, მონაწილეობას ღებულობენ ჩვენი ცნობილი მწერლები და პედაგოგები.

წლიურ ხელის მომწერლებს მიეცემათ:

24 წიგნი „ნაკადულისა“ მცირე წლოვანთათვის; **12 წიგნი** „ნაკადულისა“ მოზრდილთათვის.

საჩუქრად მიეცემათ წლიურ ხელის მომწერლებს **დასურათებული 120-ზე მეტი ორიგინალური ლექსი იგავ-არაკი ალ. მირიანაშვილისა.**

ფასი ჟურნალისა; წლიურად ორივე გამოცემა 5 მან., ნახევარ წლით—3 მან. ცალ-ცალკე: მცირე წლოვანთათვის 24 წიგნი—3 მან. მოზრდილთათვის 12 წ. 3 მ. ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილადაც.

ხელის მოწერა მიიღება **ტფილისში** „ნაკადულის“ რედაქციაში, გოლოვინის პროსპექტზე, ხუბალაშვილების სახ. Головинскій просп. д. № 8 და წერა-კითხვის საზოგადოების მაღაზიაში. **ქუთაისში:** ისიდორე კვიცარიძესთან, თ. მთავრიშვილთან, მარიამ ყაუხჩიშვილთან და „ნაკადულის“ აგენტებთან; **სამტრედიაში**—ივანე გლადკოვთან, **ფოთში**—თეოფილე კანდელაკთან, **ბათომში**—კნ. სოფიო ნაკაშიძესთან და ტრაფიმ ინასარიძესთან, **დ. ხონში**—ეკატერინე ვასილის ასულ ბახტაძესთან, **ოზურგეთში**—ლეო იმნაძესთან, **თელავში**—ვანო პაატაშვილთან, **ახალციხეში**—კონსტანტინე გვარამაძესთან, **ბაქოში**—ვასილ ახვლედიანთან და ივანე ელიაშვილთან, **გორში** ნინო ლომაურთან და ქ-ნ ჯავახიშვილთან, **სოხუმში**—კნ. მარიამ ანჩაბაძესთან, **ჭიათურაში**—ივანე გომელაურთან, **განჯაში** ბ. ამბოკაძესთან და **ერევანში** კ. ოდაშარიასთან.

რედაქტორი **ნინო ნაკაშიძე.**

(წ.—1627—75 წ.) გამომცემელი **თავ. პავლე იოსების ძე თუმანიშვილი.**

ტფილისი, მუხრანის ქუჩა 12, სტამბა „შრომა“.